

Iskra

1

Mladi in prihodnost

Naj bodo to pot prva, ponovlečna razmišljanja namenjena mladim. Pravimo, da so naše bogastvo in prihodnost, vendar žal ostajamo mnogokrat le pri besedah. Pravimo, da so mladi odrinjeni na rob življenja, ker so nezaposleni, biti nezaposlen pa pomeni pri nas biti skoraj brez vseh samoupravljaljskih pravic in možnosti za eksistenco, pri čemer pa je armada nezaposlenih mladih še kako velikanski intelektualni, delovni in dragoceni potencial, ki predstavlja ogromno notranjo rezervo za izhod iz vseh sedanjih gospodarskih in drugih težav, ki nas tarejo.

In vendar za Iskro lahko rečemo, da je mlada, mlada tako po starostni strukturi zaposlenih, kot tudi po tem, da nudi, zavoljo svoje moderne tehnologije in zazrtosti v prihodnost, prav mladim, zagnanim strokovnjakom vse možnosti ustvarjanja, kajti prihodnost sveta se je že začela, usoda sveta in njegov nadaljni razvoj pa je izključno v rokah mladih.

Staro spoznanje je, da se staro s težavo umika novemu, da si novo s težavo utira pot na površje, vendar pa je naše obdobje, ki nosi že v celoti pečat XXI. stoletja s svojo eksplozijo znanja, tehnološke revolucije in novih spoznanj, še kako v tem smislu v znamenju mladosti in mladih, česar se v Iskri v polni meri zavedamo.

In prav to spoznanje, to zavedanje, da ni razvoja in napredka brez mladih, da so prav mladi nosilci novega znanja in spoznanj, da smo takorekoč že na pragu novega, tretjega tisočletja, ki bo tisočletje mladih in novega znanja, s tem pa tudi novega načina življenja, je v Iskri še kako prisotno zdaj in ta trenutek. Zato je Iskra odprta mladim strokovnjakom in znanstvenikom, ki prihajajo, saj se še kako zavedamo, da brez novih tehnologij ni napredka Iskre, napredka pa tudi ne more biti brez mladih.

D. Ž.

8. seja področnega kolegija za raziskovalno dejavnost SOZD Iskra

Iskra IEZE ima dobro začrtan razvoj svoje dejavnosti do leta 1990

Zadnja seja področnega kolegija za raziskovalno dejavnost (PKRD) SOZD Iskra v letu 1985 je bila 24. decembra, tokrat v Šentjerneju. Prijazni gostitelji iz Iskre — Tovarne uporov in potenciometrov in hibridnih vezij so članom kolegija razkazali obe proizvodnji, za kateri imajo sorazmerno dobro organizirano tudi raziskovalno-razvojno dejavnost. Kolegij je zaradi izredno obširnega dnevnega reda zasedal dopoldne in popoldne, v ospredju pa so bili predstavitve programa delovne organizacije Iskra — Industrija elementov za elektrono (IEZE) v prihodnjem petletnem obdobju, odnosi Iskre z raziskovalnimi dejavnostmi, dopolnilno izobraževanje raziskovalcev Iskre, izpolnitev raziskovalnih nalog strateških razvojnih programov SOZD, stališče Iskre do priprav in sprejema skupnih planov in programov, pomembnih za skladi gospodarski razvoj Jugoslavije, program dela kolegijskega poslovodnega organa SOZD in delovne skupnosti skupnih služb SOZD na področju raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti v letu 1986, priprava letnega programa raziskovalno-razvojne dejavnosti Iskre v letu 1986, priprava izdelave programskih študij in razvojnih predprojektov Iskre za prihodnje srednjeročno obdobje, sanacija Iskre — Mikroelektronike i. dr.

Kolegij je najprej poslušal zelo izčrpno predstavitev programa in razvojne dejavnosti Iskre IEZE v prihodnjem srednjeročnem obdobju do leta 1990, ki ga je podal Igor Pompe, član kolegijskega poslovodnega organa (KPO) te delovne organizacije, zadolžen za program in razvoj. Iskra IEZE bo med prvimi v Iskri namenjala 8% celotnega prihodka za raziskovalno-razvojno dejavnost (RRD), zato imajo že sedaj vse njene TOZD vedno dovolj novih, ali izboljšanih programov in postopkov proizvodnje na razpolago, zaposleni v njih pa se zato lahko pravočasno in pravilneje odločajo o novih investicijah ter tako skrbijo za razvoj svoje dejavnosti in za povečanje rentabilnosti ter s tem za svojo socialno varnost. Znano je, da Iskra IEZE izdeluje številne elektronske elemente, zato bi nas predaleč odvedlo naštevavanje vseh novosti, ki jih nameravajo uvesti. Na kratko lahko rečemo samo to, da nobena TOZD ne bo ostala le pri sedanjem programu proizvodnje, kar bo zahtevalo povečane napore tudi vseh drugih, npr. TOZD Orodjarna, ki bi morala konstruirati in izdelati čimveč strojev in orodij in številnih strokovnjakov raznih strok, ki bodo v smislu nove metodologije tvorili t.i. produktne teame, ki bodo zadolženi za izpeljavo celotnih inovacijskih vrh. Že ob predstavitvi bodočih načrtov IEZE in ob ogledu proizvođenj TOZD Upori in HIPOT v Šentjerneju so se nekateri člani

kolegija in drugih DO Iskre zanimali za podrobnejše tehnične opise in dobavne pogoje nekaterih novih izdelkov, za sodelovanje pri razvoju n.p.r. montažnega robota, za tesnejše sodelovanje DO — članic programskega sveta (PS) 3 — Profesionalni elementi pri usmerjanju dejavnosti tega PS, za boljše razširjanje informacij o zaključkih vsakoletnega posvetovanja o elementih, za sodelovanje pri skupnih investicijah, za sodelovanje pri avtomatizaciji in robotizaciji nekaterih skupnih, ali podobnih, postopkov proizvodnje, za skupno izkoriščanje nekatere strojne in programske in dr.

V drugi točki dnevnega reda je kolegij na podlagi stališč, predlogov in pojasnil Rada Faleskinija, Marka Glihe in Igorja Pompeta izrazil nezadovoljstvo s prevladujočimi odnosi Iskre z raziskovalnimi dejavnostmi, zlasti republiško skupnostjo (RSS). Krivda je na obeh straneh. Po eni strani dopušča RSS pretežni vpliv raziskovalnih organizacij namesto uporabnikov na usmerjanje raziskav v tehničnih vedah in v posebni raziskovalni skupnosti za kovinsko in elektroindustrijo (PORS 3). Iskra kot celota bi morala imeti v njenih organih večji vpliv, vključno od temeljnih raziskav dalje, na izbor tem. Po drugi strani pa Iskra čedalje manj organizirano nastopa v organih RSS že vsa leta, odkar se je prispevna stopnja in s tem sredstva RSS začela občutno zniževati ter ne samo pristaja na vedno nižja dodeljena ji sredstva, kar je še razumljivo, (saj je premalo sredstev za vse), ampak dopušča, da jo z raznimi izgovori (po lastni krivdi nima dovolj registriranih raziskovalnih organizacij in raziskovalcev) odpravijo od usmerjanja raziskav, ki so financirane iz sredstev RSS, opravljajo pa jih v raziskovalnih organizacijah zunaj Iskre.

Kolegij se je strinjal s predlogi programskega sveta RR šole, Jožeta Vugrinca in Ronalda Maleja za uvedbo nekaterih sprememb v programu in temah šole za raziskovalce v Iskri ter odobril objavo razpisa za prireditev 4. RR šole v Iskri, ki bo trajala 3 tedne v aprilu in maju, obseg snovi pa bo povečan od 86 na 95 ur.

Kolegij je vzel na znanje poročilo o nemotenem poteku 1. šole za načrtovalce mikroelektronskih vezij v Iskri in zahteval, da se v letu 1986 priredijo še štiri tovrstne šole in tako bistveno poveča število usposobljenih načrtovalcev, saj z vgrajevanjem standardnih vezij v naše izdelke ne bomo obdržali niti sedanjega svojega položaja na trgu. Seveda pa bo treba program šole izpopolnjevati in se odločiti, ali vključiti izdelavo mask in čipov in kako to dalje financirati.

Kolegij je odobril poročilo o realizaciji RR nalog v okviru strateških

razvojnih programov (SRP) SOZD Iskra v letu 1985, iz katerega je razvidno, da so bila združena sredstva v višini 750 milijonov din usmerjena v 12 SRP in dodeljena DO v direktno uporabo. Le-ta pa so v veliki večini primerov obvezana, da jih v določeni, dogovorjeni dinamiki vrnejo in plačajo združevalcem kot dogovorjeno nadomestilo za uporabo. Zato so tako po značaju sredstev kot po načinu usmerjanja ta skupna vlaganja zelo podobna skupnim vlaganjem za investicije v SOZD Iskra. Našteti so bili glavni rezultati, ki dokazujejo, da ta sredstva izpolnjujejo svoj namen, vendar pa prepočasni uredničujemo trajno, usklajeno in osredotočeno prestrukturiranje proizvodnje z vgrajevanjem več znanja v kompleksnejše proizvode, ki prinašajo večjo akumulacijo. Glavni vzrok za to so nefleksibilna organiziranost, pomanjkanje visoko strokovnih kadrov na vseh področjih in premajhno vlaganje v sodobno razvojno in proizvodno opremo.

Kolegij je sklenil, da Iskra prijavi čim več svojih projektov Gospodarski zbornici Jugoslavije za vključitev med skupne jugoslovanske razvojne projekte.

Člani kolegija bodo sporočili svoja stališča do programa dela kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra in delovne skupnosti skupnih služb SOZD za leto 1986 na področju raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti. Nadalje bodo pripravili poročila o raziskovalno-razvojni dejavnosti svojih DO v letu 1985, dostavili Radu Faleskiniju tudi plan te dejavnosti za leto 1986, sporočili odločitev o morebitni udeležbi svojih DO na mednarodnem sejmu iznajdb v Ženevi, do naslednje seje bodo razmislili, ali naj priredimo 1. RR šolo za člane kolegija in koliko kadrov bi poslali v 14-dnevni seminar za kadre v elektroindustriji na Brdu marca in maja.

Kolegij je na podlagi uvodne informacije o načinu dela službe za analizo trga v TOZD Marketing in delitvi tovrstnega dela v Iskri ter na predlog številnih razpravljalcev sprejel načelni sklep, da morajo biti v Iskri najpозnejše do 30. junija izdelane vse programske študije in predprojekti za obdobje najmanj do leta 1990. Na ta način bi omogočili vsem poslovnim in samoupravnim organom dovolj utemeljene odločitve, ne le, kam naj Iskra konkretno usmeri razvoj svoje dejavnosti, ampak tudi kdaj, saj ne bo imela dovolj sredstev za hkratno prestrukturiranje predvidene proizvodnje. Odločitev pomeni novost glede na dosedanje lahko povezanost raziskovanja, priprav trženja doma in v inozemstvu, investiranja in kadrovanja. V programskih študijah — predprojekti bodo obdelani vsi ti in še drugi člani inovacijske verige. Zato pa bo pre-

dvidoma treba povečati združevanje sredstev za investicije in organizirati enoten nastop do raziskovalne in izobraževalne sfere. Računamo, da bo potrebno izdelati okrog 40 predprojektov, k temu delu pa pritegniti še vrsto strokovnjakov v mešana teama. Tega dela se je treba lotiti tudi zato, ker Iskra ni dosegla planiranih 500 milijonov dolarjev izvoza v letu 1985 in zato, da bomo lažje zagotovili izpolnitev plana 670 milijonov dolarjev izvoza v letu 1990.

Kolegij se je seznanil tudi z ameriškimi predpisi o prenosu tehnologije v druge države, ki so seveda obvezni ne le za Tehnološki center Iskre v Santa Clari (ZDA), ampak tudi za vsakega raziskovalca iz Iskre, ki bo odšel v naš novi center opravljati raziskovalno delo. Splošen vtis je, da ne bo problematično samo prenos tehnologije, ampak se zahteva dosledna obvezna evidenca.

Nenazadnje se je kolegij seznanil s težavnim položajem Iskre — Mikroelektronike v ustanavljanju, ki po eni strani še vedno nima niti vse potrebne opreme niti vseh predvidenih kadrov, po drugi strani pa premalo izkorišča obstoječe lastne kapacitete pa tudi kapacitete laboratorija za mikroelektroniko na fakulteti za elektrono v Ljubljani, ki pa sili deloma v proizvodni program Mikroelektronike. Člani so na eni strani izrazili negotovost, ker ti problemi niso bili rešeni pravočasno, še zlasti, ker bo potrebno planirati izgube še nekaterim drugim organizacijam, po drugi strani pa so mnenja, da je lastna proizvodnja mikroelektronskih vezij po naročilu predpogoj za sofinanciranje izdelkov in sistemov in s tem za uspešno nastopanje Iskre na domačih in tujih tržiščih že sedaj, še veliko bolj pa bo to v bodoče. Prav tu pa Iskra preveč zamuja, zato naroča premalo vezij v DO Mikroelektroniki, kar je tudi eden izmed vzrokov za premajhno izkoriščanje njenih kapacitet in s tem za nastalo izgubo.

Zato je potrebno nujno rešiti nekatere probleme, radikalno pospešiti izobraževanje načrtovalcev mikroelektronskih vezij, pritegniti k skupnim vlaganjem še druge organizacije zunaj Iskre, prijavitelj projekt mikroelektronika III med skupne jugoslovanske projekte in po možnosti pridobiti v Sloveniji, podobno kot je to storila SR Srbija za nadaljnji razvoj mikroelektronike v El Niš. Člani kolegija bodo pregledali še morebitne druge možnosti, zavzeli ustrezno stališče in o vsem obvestili še finančne direktorje svojih DO, ki bodo na področnem kolegiju SOZD za financne iskali še druge ustrezne rešitve tega, za Iskro nedvomno pomembnega vprašanja.

Vladimir Ileršič

Zaokrožiti drugo fazo reorganizacije in se lotiti tretje

Četudi se v vsaki organizaciji spremembe pravzaprav vrste nenehno, vendar, vsakokrat, ko se jih lotimo tudi formalno, v okviru neke organizacije, vzbudi to veliko pozornosti in nemalo vprašanj. Da bi odgovorili na nekatera tovrstna vprašanja, smo se napatili k članu KPO, ki je za to področje pristojen, k mgr. Ivu Baniču.

Kakšen je pravzaprav namen reorganizacije Iskre. Čemu ste se tega projekta lotili?

»Reorganizacija zasleduje več namenov. Prvi namen je gotovo usposobiti Iskro za poslovanje v devetdesetih letih, ko bo Iskra še v večji meri angažirana na mednarodnem trgu, hkrati pa se bo na domačem tržišču nedvomno soočala z intenzivnejšo mednarodno konkurenco.

Drugi razlog je nedvomno dejstvo, da v Iskri prihaja do strukturnih sprememb, še posebej v tehnološki strukturi in sestavi proizvodov. Leta 1990 naj bi bil namreč poudarek naše proizvodnje predvsem na sistemih in proizvodih z visoko stopnjo dodatne vrednosti in ne na proizvodnji, ki je delovno

intenzivna. Tak način proizvodnje, seveda, zahteva boljšo organiziranost in drugačno rabo in povezovanje resursov znotraj sestavljene organizacije. Tretji razlog je ne nazadnje v tem, da smo zadnjo reorganizacijo v Iskri opravili pred več kot desetimi leti. Normalna rast organizacije je terjala priznanje sprememb, ki so medtem nastale. Naj le za ilustracijo povem, da se v svetu veliki koncerni normalno reorganizirajo na približno poldrugo leto časovnega razmaka, ali celo pogosteje.

Seveda se pri vsaki reorganizaciji pojavljajo težave. S kakšnimi težavami ste se srečevali v dosedanjih dveh fazah in kako ste jih reševali?

»Reorganizacija je načrtovana v treh fazah. V prvi, ki je za nami, je bilo potrebno izoblikovati temeljna merila in cilje sistema in na novo organizirati vodstvo tega sistema.

Samo dejstvo, da govorimo o poslovno-tehnološkem sistemu, že implicira potrebe po takem pristopu. Poslovno-tehnološki sistem namreč lahko deluje le, če ima spoznane in jasno formulirane cilje. V drugi fazi, ki naj bi sledila v letu 1986, bo potrebno opraviti posege v določene delovne organizacije, kjer so organizacijski problemi največji. Tu velja posebej omeniti Široko potrošnjo pa Iskro Commerce in druge. V teh dveh delovnih organizacijah bo treba na vsak način doseči nekaj sprememb. Tako bo to proizvodno delovno organizacijo treba organizirati na način, da bodo nove enote, ki bodo iz nje nastale, (denimo nove delovne organizacije), bolj učinkovite kot njihova predhodnica. Merila učinkovitosti so bila sprejeta in so že zajeta v smernicah, ki jih je sprejel delavski svet SOZD. Pri tem naj opozorimo samo na to, da bi se bruto akumulacija na povprečno uporabljena sredstva morala gibati okoli 15%, saj le pri tej ravni lahko upamo doseči določene cilje ter zagotoviti ustrezno stopnjo samofinanciranja in akumulativnosti v teh delovnih organizacijah.

Drugo merilo je gotovo zmožnost teh novih tvorb za trženje v mednarodnem prostoru. Deklarirana politika SOZD, da gremo s

polovičnim deležem naše proizvodnje na mednarodni trg, zahteva seveda vsa naša prizadevanja v tej smeri. In prav ta organizacijska prizadevanja bi v tej smeri navedene nove OZD morala dodatno usposobiti.

Pri tem je, seveda, nujno potrebno tudi sicer usposobiti te nove OZD: tu mislim na kadre, pridobiti je namreč potrebno vsaj izhodišča za kadrovske uposobitev, saj je pogoj uspešnega trženja na mednarodnem trgu bistveno odvisen od intenzivnega razvojno-raziskovalnega dela, obveznega znižanja stroškov proizvodnje, oz. višje produktivnosti, striktnega upoštevanja dobavne discipline ter rigoroznega upoštevanja meril kakovosti — za kar vse so ključni slej ko prej kadri. Iskra Commerce je tržna delovna organizacija skupnega pomena za celotno SOZD, v primeru katere gre za proces prilagajanja le-te novo nastalemu položaju. Predpostavljamo da bomo v nekaj naslednjih letih tržili pretežno proizvode višje stopnje kompleksnosti.

DO Iskra Commerce namreč mora narediti še bolj učinkovito regionalno tržno organizacijo, ki bo za vse delovne organizacije opravljala trženje na licu mesta (v regiji). V delu, ki se nanaša na proizvode pa je trženje stvar proizvodnih delovnih organizacij. Gre za timski pristop k trženju, kjer je potrebno tržiti sorazmerno kompleksne proizvode. To terja specializacijo na tisti del, ki pozna kupca in njegovo okolje ter na tisti del, ki pozna proizvod sam. Pri tem se odpira še vrsta problemov, ki jih bo treba rešiti postopno v letu 1986 pri novi organizaciji Iskre Commerce.

Ob novem letu vedno vprašamo tudi, kako naprej?

»Vsekakor, obdobje dvanajstih mesecev moramo zaokrožiti z drugo fazo reorganizacije, da se bomo potem lahko lotili tretje faze, do katere naj bi pršlo v letu 1987 in 1988. Ta, tretja faza, naj bi realizirala neki nov tip sodelovanja med delovnimi organizacijami na projektnih, kot npr. teleinformatika, aktorika, ipd., kjer projekti sami po sebi terjajo potrebo po visoki koncentraciji inženirskih in drugih zmogljivosti. Gre za nujno potrebo za doseganjem kritične mase pri

Ivo Banič

razvoju proizvodov in v tržno tehnološkem kompleksu.

V zadnjem času pogosto slišimo o tem, da naj bi bila Iskra v organizacijski krizi. Kaj menite na to?

»Vsak velik industrijski sistem se dejansko nahaja v permanentnih organizacijskih krizah. To je pravzaprav industrijskim sistemom inherentno. Če kriz ne bi bilo in če le-te ne bi imele resnih dimenzij, industrija ne bi imela potrebe za nenehnim prilagajanjem, spreminjanjem in inoviranjem, kar so dejansko protiukrepi organizacijskim krizam.

Vendar bi morda poudaril naslednje: kriza je lahko prisotna v našem delovnem vsakdanu. Vprašanje je le, kakšnih dimenzij je in kako jo uspevamo kontrolirati. Ne smemo namreč dovoliti, da krizna razmerja dobe prevladujočo vlogo. Neko grozeče krizno stanje je za nas nenehno stimulans, prevladujoče krizno stanje pa vpliva destruktivno. Zato ga je treba preprečevati z ustreznimi ukrepi. Za Iskro bi rekel, da je kljub vsem težavam še vedno največji slovenski izvoznik in eden največjih izvoznikov v Jugoslaviji (predvsem glede na konvertibilno tržišče). Hkrati je največji subjekt združenega dela v Sloveniji, eden izmed največjih v Jugoslaviji, pa tudi v svetu pomeni pomemben dejavnik v elektronski industriji. Prinaša tudi nove proizvode, pa ne le to, na sejmu elektronike smo dokazali, da smo že prestopili prag v informacijsko družbo. In če jo primerjam še z našim neposrednim okoljem v Evropi, kjer, nazadnje, deluje, lahko le rečem, da se v tej primerjavi nikakor ne odreže slabo in, da je pogled naprej v tem položaju kljub resnosti gospodarskega trenutka vendarle lahko optimistično obarvan.

Mara Ovsenik

Iskrina telefonija na Kosovu

Po novembrskem podpisu okvirne pogodbe o vključitvi Iskre v petletni investicijski program razvoja telekomunikacij v SAP Kosovo, je Iskra zadnje dni decembra podpisala tudi že pogodbe o postavitvi petih telefonskih central. Skupna vrednost te prve faze posodabljanja PTT omrežja na Kosovu je 1,3 milijarde dinarjev.

Na osnovi licitacije, ki so jo v SAP Kosovo razpisali prvič leta 1983 in nato ponovili leta 1985, so kot najboljšega ponudnika izbrali Iskro in ji zaupali postavitve približno 80% razpisanih zmogljivosti. S prvo, okvirno pogodbo se je Iskra obvezala, da bo dobavila, montirala in izročila name- nu 40 telefonskih central različnih velikosti. Zadnje dni decembra je kolektiv kranjske Telematike v Ljubljani že podpisal pet po-

godb in sicer za razširitev tranzitne centrale v Prištini ter za postavitev štirih novih glavnih central v Peči, Džakovici, Gnjilani in v Prizrenu. Centrale vrste Metaconta bo začela Iskra dobavljati v zadnjem četrtletju tega leta, rok za vključitev central v obratovanje pa je drugo četrtletje leta 1987.

Pogodbe so podpisali direktor DO PTT Priština Zeqir Robaj in direktorji PTT organizacij iz omenjenih štirih mest, z Iskrine strani

pa je bil podpisnik komercialni direktor Telematike Blaž Kavčič. Vrednost teh petih central je po cenah z začetka lanskega leta 1,3 milijarde dinarjev.

Pogodbe za prodajo končnih in voziščnih central bo Iskra z investitorji s Kosova podpisala najverjetneje v prvi polovici tega leta. Gre za centrale sistema Iskra 2000 in Iskra 500 A, torej digitalne centrale, kar so kupci v licitaciji tudi zahtevali.

Pri pogovorih s predstavniki PTT Kosovo so veliko pozornost namenili tudi poznejšemu vzdrževanju telefonskih central. Obveljal je dogovor, da bo Iskra za vsako centralo izšolala dva do tri strokovnjake s Kosova, ki bodo obiskovali posebne tečaje, pozneje pa tudi že sodelovali pri montaži in preizkušanju central na Kosovu.

Gotovo bo to najboljšo jamstvo, da bodo centrale dobro delovale.

Pogovori med Iskro in gosti s Kosova so se dotaknili tudi možnosti, da bi Iskra v okviru sodelovanja s PTT Kosovo prepustila pr-

oizvodnjo kakšnega izdelka eni izmed delovnih organizacij v pokrajini. Gostje niso postavljali nobenih pogojev, izrazili pa so upanje, da bo Iskra kot velik sistem le našla kak izdelek, ki bi ga lahko njim prepustila.

Vključitev Iskre v posodobitev PTT omrežja na Kosovu je vsekakor velik uspeh in hkrati priznanje za naš kolektiv. Pomembno vlogo je pri tem odigralo tudi predstavništvo Iskre Commerce v Prištini, zlasti kot prenašalec informacij in idej.

Lado Drobež

Pogodbo o razširitvi tranzitne telefonske centrale v Prištini sta podpisala direktor DO PTT Priština Zeqir Robaj in komercialni direktor Telematike Blaž Kavčič. V sredini direktor predstavništva Iskre Commerce v Prištini Branislav Živić. (Foto LD)

Proslava ob dnevu JLA

Ob dnevu Jugoslovanske ljudske armade je bila v petek, 20. decembra v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani proslava, ki so jo skupno organizirali aktivni ZZZB NOV Iskre Commerce, Invest servisa in DSS SOZD Iskra.

Srečanja ob dnevu JLA so postala za borce v PPC že tradicija. Pomen proslave ni samo v obujanju spominov na slavno preteklost, pač pa tudi v tem, da se po toliko letih, ko je večina borcev že v pokoju, ponovno snidejo, skupaj pokramljajo pa tudi rečejo kakšno pohvalno ali pikro na račun Iskre.

Kot že rečeno, so tokratno proslavo organizirali kar trije borčevski aktivni, nosilec pa je bil, tako kot že vrsto let, predsednik aktiva ZZZB NOV v Iskri Commerce Julij Novljan. Prijetne proslave se je udeležilo nad 50 borcev, v kulturnem programu pa so sodelovali pevski zbor Iskre Commerce in recitatorji iz te delovne organizacije. Slavnostni govor je imel Julij Novljan. Tole je med drugim dejal.

»Osnov za kakšno posebno veselo praznovanje danes pravzaprav ni. Gospodarski položaj države je slab in se zadnja leta samo še poslabšuje. Ukrepi, ki jih odgovorni sprejemajo zato, da bi se stanje začelo izboljševati pa imajo za posledico izenačevanja vseh z najslabšimi. To zagotovo ni prava pot za ozdravitev razmer. Človeka mine, da bi o stvareh še kaj govoril, ker nagovori, ki sem jih ob tej priložnosti že imel, so ostali brez odmeva, tudi v lastni hiši.

Nas boli le to, da zaradi razmer, v katerih se nahajamo, rastejo grbe tudi takim, ki neopravičeno blatijo našo ureditev na sploh. Kakor tudi veličastnost partizanskega boja, ki v tistem času ni imel primere. Takšne poizkuse mi borci odločno zavračamo.

Razmere pa tudi v Iskri niso rožnate. Rezultati sami izgledajo še dobro, toda če upoštevamo dejansko inflacijo, potem so ti rezultati popolnoma izničeni. Vedno več je D. O. in TOZD, ki delajo z izgubo, ali pa brez dohodka. Brez dohodka pa ni investicij, niti novih proizvodov. Življenje na kredit je postalo tako drago, da ga proizvodnja z ustvarjenim dohodkom ne more prenesti. Pomoči za rešitev naših težav ne moremo pričakovati od zunaj. Res je tudi, da že vrabci čivkajo, da so obremenitve gospodarstva že zdaj previsoke, toda z novimi proračunskimi zahtevami bodo te še višje.

Iskra pa čakati ne more, ker bi to pomenilo propadanje in še večje zaostajanje za svetom.

Zato v SOZD in D. O. iščejo organizacijske rešitve, s katerimi bi prihranili mnoge milijarde dinarjev. Kot ste verjetno že slišali, gre tu za zaokroževanje po programskih

osnovah in združevanje v enovite organizacije. Toda dušebrižnike ne zanimajo prihranki, temveč jih skrbi, če bodo samoupravne pravice upravljalcev okrnjene. To pa je smešno, ker je splošno znano, da tega, o čemer lahko delavci odločamo, skoraj ni, ker je pri nas tako ali tako skoraj vse določeno s predpisi in zakoni. Za tisto malo, o čemer lahko odločamo pa zapravimo preveč časa in s tem tudi denarja.

Iskra je v Jugoslaviji eden pomembnejših pozitivnih izvoznikov. Naša izvozna zagnanost pa je začela pešati in osebnost nistem prepričan, da je v Iskri vsakemu jasno, da brez izvoza ne moremo preživeti.

Ne gre za odplačevanje dolgov. Gre za to, ker je jugoslovanski trg za nas premajhen, prisotnost na zunanem trgu, posebno zahodnem, pa nam omogoča ohranjanje stike na visokem tehničnem nivoju.

Tu moramo žal ugotoviti, da je naš zaostanek večji, kot pred leti. Po drugi strani je prodaja na ta trg najboljši atest za naše izdelke in sposobnost našega prilagajanja tržnemu gospodarstvu.

Žal pa moramo ugotoviti, da prizadevanja samih izvoznikov doma in po naših firmah in predstavništvih zunaj niso dovolj.

Odločne korake bomo morali napraviti na začetku tega procesa, to je, v proizvodnji. Če ne bomo uredili spoštovanja dogovorjenih dobavnih rokov in stalne kvalitete, bomo vlekli vedno krajši konec, stroški pa bodo vedno višji. Zato bi morali vsi odgovorni posvečati tem problemom več pozornosti.

Sama IC želi in mora prispevati svoj delež k uspešnejši prodaji Iskrinih proizvodov doma in po svetu. Zato je pripravljen nov predlog organizacije, ki naj ima za cilj uspešnejše in bolj učinkovite prodaje blaga in storitev z odgovornimi nosilci poslov. O prenovi smo mnogo govorili, med drugim tudi na našem aktivu ZB. O novi organiziranosti se bomo odločali na referendumu prihodnji teden in upam, da boste podprli stremljenje vodstva I.C. za izboljšanje razmer pri nas v IC in s tem posredno tudi v Iskri. Rad bi poudaril še to, da sama reorganizacija ne bo prinesla čudežne rešitve. Vsi bomo morali delati boljše in z večjo odgovornostjo, sicer bo to samo eden od neuspelih poizkusov, ki pa je lahko celo usoden za IC.

Ob koncu bi vam rad zaželel prijetno praznovanje ob novem letu. Vam, upokojencem želim višje pokojnine, vsem pa zdravo in zadovoljno novo leto!

S slovesnosti ob podpisu pogodb. (Foto LD)

Svoboda v misli svoboda v dejanjih

Razmišljanja mladih srednješolcev Iskre

Pripravil Miran Šubic

Mladi nosijo v sebi mnogokrat poudarjeno ostrino kritike do vsega, kar jih moti. Zato ni čudno, da je tudi njihovo novoletno razmišljanje o takem pojmu, kot je svoboda, polno neke energije in misli, ki niso v splošnem klišeju pojmovanja svobode, ker si z vsakim letom želimo, da bi korak v razvoju človeka pomenil tudi korak pri njegovem osvobajanju od vsemogočih spon, so misli mladih toliko bolj dragocene. Odsevajo namreč duh nove generacije, ki ni doživela vojne in povojnih razmer, zato pa doživlja intenzivno sedanost in bo še bolj doživljala prihodnost.

Misli, ki so jih napisali dijaki četrtega EB letnika šolskega centra Iskra so misli mlade generacije. Iskriže in zaletave, polne želje po spremembi, ta pa je gibalno družbe in zato je želja mladih po svobodi na vseh področjih in na vseh ravneh v bistvu lepa čestitka na pragu novega leta, ki naj — če nam je dovoljeno posplošiti — prinese človeku nove svobode. Naj bodo čisto nepomembne, osebne svobode, ali procesi ljudi vsega sveta, samo da vodijo naprej k absolutni svobodi, ki jo tudi mladi Kranjčani čutijo, poskušajo opredeliti in si je želijo, to pa je zdravo razmišljanje.

Iz pisanja mladih na temo svobode povzemamo nekaj njihovih misli, ki so jih izrazili v svojih prostih spisih.

Ker sam odločam o svojih dejanjih, mislim, da sem svoboden, vendar sem v svojih dejanjih omejen — zato absolutne svobode ni.

Miha Oman

Svoboda je zame to, da me starši ne sprašujejo, kje sem bil in kam bom šel in me ne ovirajo pri mojih odločitvah.

Andraž Šink

Svoboda je največja vrednota.

Robert Likozar

Ljudje, ki so svobodni, so srečni. Najbolj cenijo svobodo tisti, ki si jo morajo priboriti.

Gorazd Ovsenek

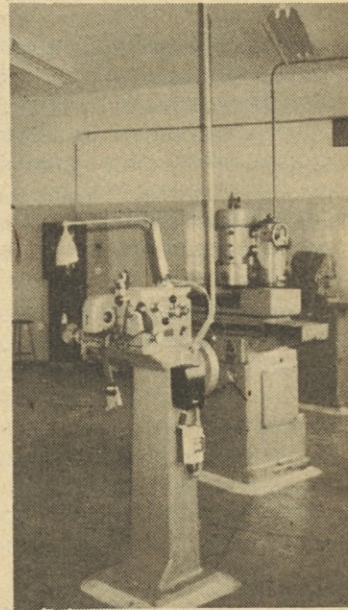
Mladi svobodo pojmujejo na različne načine. V nas ni sledi naše medvojne revolucije. Zato nam svoboda pomeni zlasti svobodno gibanje. Vendar pa v današnjem svetu svobodo preveč izrabljamo.

Igor Lebar

Svoboda je čas, v katerem živimo in se ne zavedamo, kaj pomeni biti preganjan in zatiran, do kraja bi jo dojeli šele v takih situacijah, ko bi bili preganjeni, označeni za manjvredne.

Marko Kuralt

Ko sem nekoč vprašal nekega Afričana, kaj misli o našem sistemu, mi je odgovoril: »Popolne svobode ni v nobeni državi.«

mislim sem se. Torej popolne svobode ni in je svoboda, ki jo imam jaz, ti, on, le ona izmed njenih oblik.

Janez Košnik

Svoboda je to, da sami odločamo o stvareh, ki nas zadevajo, in da brez kazni povemo, kar mislimo.

Primož Kafol

Ali realna svoboda sploh obstaja? Mislim, da je ni. Vedno smo sužnji koga: družbe, »velikih ljudi«, ali samega sebe oziroma svojih idej.

Simon Hegler

Pravijo mi, da sem svoboden. Da imam svobodo. Toda tudi svoboda je lahko za človeka huda ječa.

Boris Gorjanc

Človek spozna pojem svobode, ko mu je odvzeta.

Denis Hubzin

To ni stvar, ki nam jo kdo podari za rojstni dan ali iz ljubezni, ampak je pojem, ki ga občutimo kot predstavniki neke skupnosti.

Franci Silar

Biti svoboden pomeni biti mlad.

Domenik Eržen

Takrat ko nisi svoboden, spoznaš, kaj je svoboda.

Matjaž Kuhar

Lepa je le svobodna svoboda.

Judita Mrak

Iz nalog četrtošolcev razreda 4 EB smo izbrali dve, ki morda najbolj zgoščeno in tudi samo-svoje govorita o svobodi.

Svoboda na sto načinov

Svoboda tiska in cenzure, politična svoboda, svoboda narodov in narodnosti

pri nas, osebna svoboda, svoboda umetniškega izražanja — svoboda na sto načinov.

Beseda svoboda je le oznaka za pojem, ki obstaja le v človeku samem. Dokler človek ni ustvaril prepovedi, tudi svoboda ni obstajala. Živel je popolnoma svobodno, česar si danes sploh ne znamo predstavljati, ko pa je spoznal prednost nekaterih stvari, ravnanja in mišljenj ter slabosti drugih, si je sam postavil norme, zakone. S to delitvijo je ustvaril pojem svobode, v teku celotnega človeškega razvoja so se prednosti in slabosti tolikokrat spreminjale, pomešale, da tudi ta pojem ni ostal nespremenjen, svobode so nastajale, veljale in izginjale z obdobji, miselnostmi in osebnostmi, ki so jih postavljali in rušili.

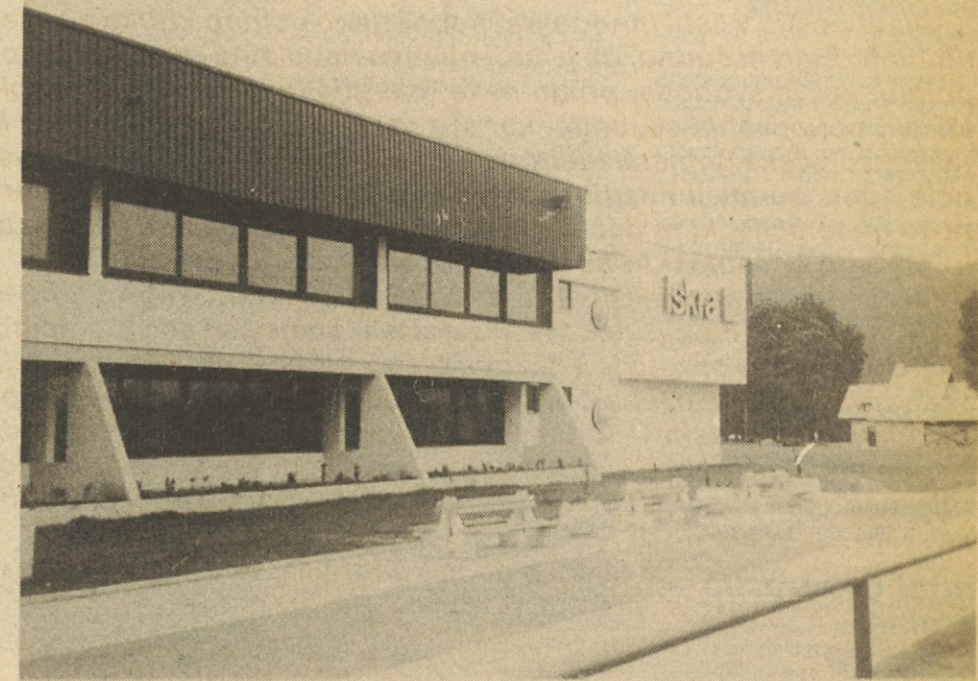
Takšno stanje se je ohranilo do danes, svet se deli na politične bloke in nasprotja med njimi. Eni drugim očitajo napake, svojih pa ne vidijo ali nočejo videti. Američani očitajo Sovjetski zvezi kršenje človeških pravic, a sami niso nič boljši, pojem svobode je torej na različnih koncih sveta v istem trenutku povsem drugače razumljen.

Če bo človek sebi in sočloveku nehal postavljati vse mogoče norme, bo zaživel »svobodno«, do tedaj pa bo svoboda obstajala le v svojih številnih inačicah — torej svoboda na sto načinov.

Rok Rebolj

Pustite mladim svobodo

Kdo je najraje svoboden, neoviran, prost? Kaj nismo to mladi? Vsi si želimo in

hočemo biti svobodni, pa vendar je med mladimi ta želja najbolj izrazita. Vedno so bili mladi tisti, ki so hoteli nekaj novega, drugačnega, nekaj kar bi jih naredilo še bolj svobodne.

Dostikrat so prišli zaradi tega v razne konflikte. Toda če jim je uspelo, je bilo to zanje uspeh. A zopet so se sčasoma pojavljale nove želje. Zakaj? Zato ker je najlepša svoboda tista, o kateri sanjamo, kakršno si želimo, in ne tista, ki jo že

imamo, ko jo enkrat dosežemo, ni več tista prava, zato si želimo vedno nove, drugačne.

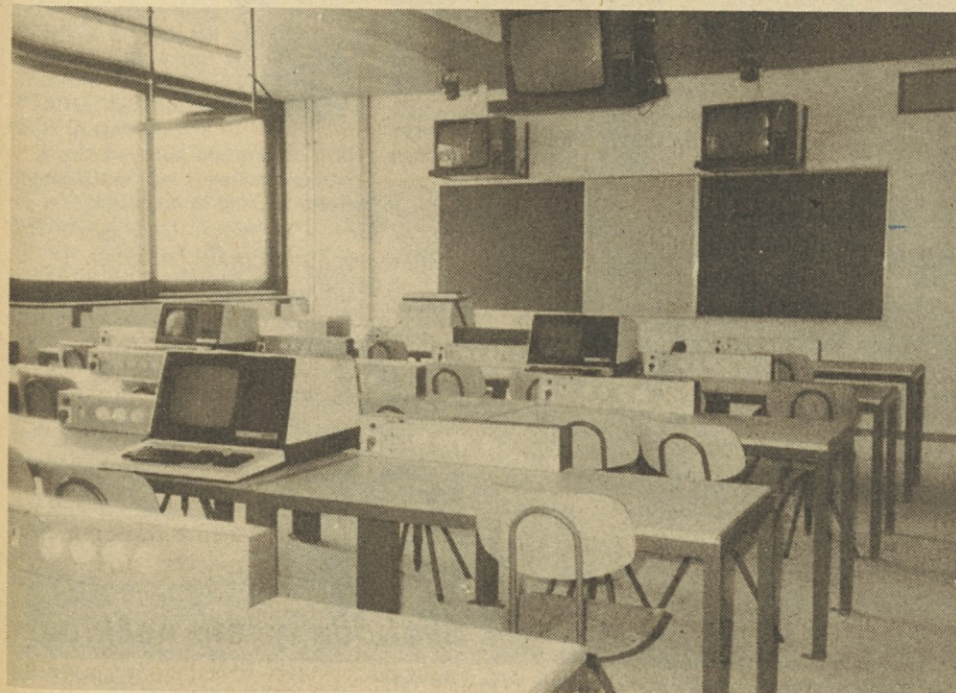
In prav želja po spremembi nas žene naprej, nam odkriva nova spoznanja. Naši starši ali pa že babice in dedje so imeli težjo mladost kot mi, a so si ravno tako vedno želeli svobodo, morda je bilo to njihovo pojmovanje ožje, morda je bila to samo želja po materinem nasmešku. Danes, v dobi tehnike, imamo mladi seveda času primerne želje in pojmovanje o svobodi. Tu se precej razlikujemo od naših dedov. Ko bomo mi imeli sinove in hčere, bomo spoznali, kako drugače si oni predstavljajo svobodo.

Pojmovanje svobode se razvija s časom, kot tehnika, kultura. To je medsebojno pogojeno. Brez enega ni drugega. Le kaj bi danes vedeli o zemlji, če — na primer — Kopernik in Galilei ne bi razmišljala svobodno, ne pa tako kot so jima velevali okviri in pomen tedanje družbe.

Kdo ve, koliko smo pri iskanju in jemanju svobode zamudili tudi pri nas? Danes je sicer mnogo bolje kot pred leti, toda prevečkrat se zgodi, da naprednejša, bolj »svobodna« misel ne zaživi in jo zatro.

Zopet velikokrat prav mladi opozarjamo na napake na različne načine. Marsikdaj pa tisti, katere kritiziramo, to našo kritiko onemogočijo. Z željami v času, ko prihaja, si med drugim želimo, da bi obveljalo: Pustite mladim svobodo.

Bojan Mohorič

Prve centrale iz druge generacije Sistema Iskra 2000 obratujejo

Nov ustvarjalni dosežek

V novembru 1985 smo začeli vključevati prve centrale iz druge generacije Sistema Iskra 2000. Širši javnosti smo jih predstavili na oktobrskem sejmu elektronektronike v Ljubljani. V decembru bomo vključili še preostale od prvih devetih enomodulnih zasebnih central z oznako SI-2000/014 iz ničelne serije, ki je namenjena preverjanju in potrditvi nove generacije sistema pred pričetkom redne proizvodnje v letu 1986.

Z razvojem SI-2000/014 se je sprožil pravi plaz optimiziranja na Sistemu Iskra 2000. O novih izdelkih, ki se napovedujejo iz tega, že govorimo kot o »drugi generaciji Sistema Iskra 2000«.

Druga generacija Sistema Iskra 2000

O razvoju nove centrale smo začeli razmišljati, ko se je na tržišču postavila zahteva po razširitvi centrale EPABX-100, ki je najbolj množični gradnik za vso družino Sistema Iskra 2000, vendar pa nima ustreznih industrijskih lastnosti, kot so: arhitektura, volumen, poraba, cena itd.

Izziv je bil prevelik in zato se nismo odločili za preprosto razširitev takratne EPABX-100, kar bi lahko opravili z minimalnim vložkom dela. Avtor tehničnih rešitev Franc Dolenc je namreč imel celo paleto predlogov za razvoj nove centrale in večina letih je uspešno prestala preverjanje v širšem strokovnem krogu. Postali so osnova, oz. jasen razvojni cilj.

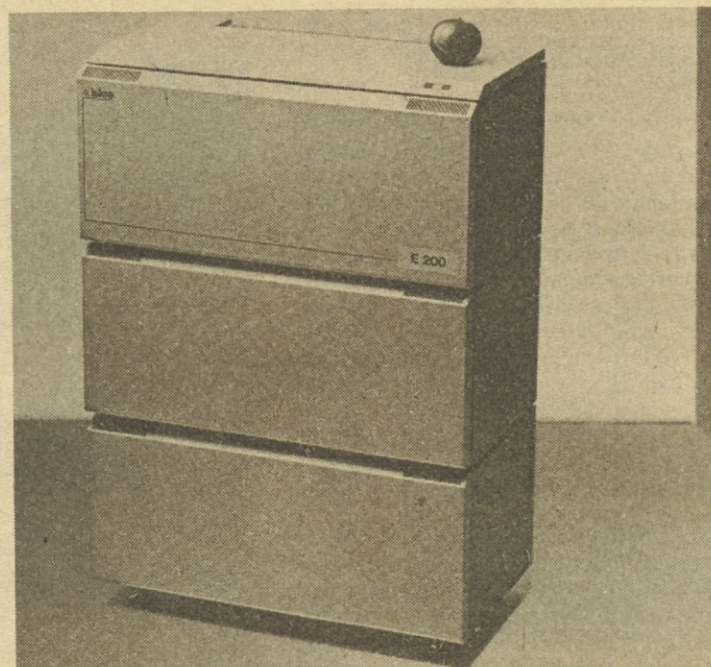
Zahteva iz proizvodnje po ustreznem izdelku v čim krajšem času je pomenila razvojni skupini pritisk ob jasnem cilju, hkrati pa izziv, ki ga je bilo možno ob ustreznih pogojih spremeniti tudi v motivacijo. Iz tega je po končanem razvoju zraslo spoznanje, da kombinacija omenjenih pritiskov daje dobre rezultate. Ti pritiski pa bi ne bili možni, če bi bila razvojna skupina organizacijsko bolj oddaljena od proizvodnje, ali če bi imela manj jasne cilje (na primer če bi bile potrebne raziskave).

Od začetka intenzivnega razvoja do prve centrale iz ničelne serije je minilo le deset mesecev. Poudariti velja, da pozitivni rezultati niso zrasli samo v obliki izdelka, temveč jih je možno najti tudi v kolektivu. Uspeh daje zadovoljstvo razvijalcem, ustvarjalno delo pa jih bolj navezuje na delovno organizacijo (v tej skupini ni bilo odpovedi delovnega razmerja, medtem ko so v istem času drugje kar deževali).

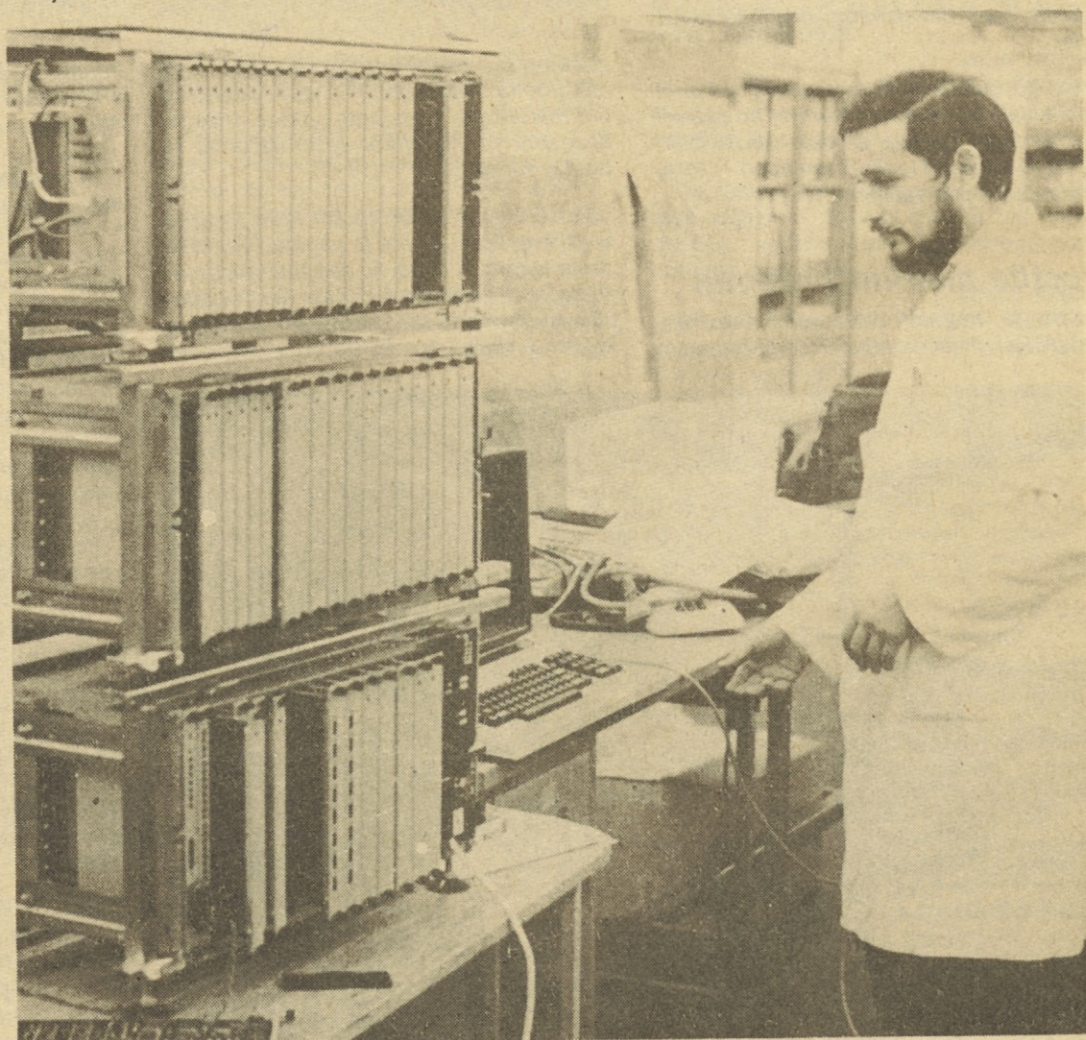
Lastnosti nove centrale

Pri razvoju SI-2000/014 smo zasnovali arhitekturo, ki omogoča, da centrala postane nov osnovni gradnik Sistema Iskra 2000. Tako smo poleg samostojne zasebne centrale do 256 priključkov pridobili še nov naročniški modul (ASM) za vsa tri aplikacijska področja — za naročniške centrale, centrale za specialna področja in za javne centrale. Novost je predvsem naročniški modul za javno centralo, ki ga v prvi generaciji sistema nismo imeli.

Novi naročniški modul, oz. samostojna centrala SI-2000/014 ima v primerjavi s staro trikrat manjši volumen, štirikrat manj

Centrala SI 2000/014

Pred razvijalci je še veliko zahtevnih nalog

različnih kod vtičnih enot, trikrat manjšo porabo energije pri maksimalnem prometu in sedemkrat manjšo porabo energije v mirovanju. Poleg tega ima nova centrala višjo stopnjo testabilnosti.

Stare komponente so zamenjane s sodobnimi, predvsem iz družine HC—MOS. Večji podvig pa predstavlja uporaba inverznih konektorjev.

Vsi omenjeni parametri predstavljajo velik tehnološki skok, ki bo povečal možnosti proizvodnje. Dokaj pomembna komponenta pa je odprtost za nadaljnji razvoj in to v smeri dodajanja novih vezij, še bolj pa funkcij v programski opremljeni, ki je pridobila dodaten prostor v računalniškem spominu.

Ni treba biti velik poznavalec, da ob primerjavi prve in druge generacije Sistema Iskra 2000 dojameš uspeh podviga. Potrjuje ga tudi veliko zanimanje na oktobrskem sejmu elektronektronike.

Kdo so avtorji?

Ob velikih delovnih uspehih v naši delovni sredini nekako neradi govorimo o zaslužnih, morda tudi zato, ker je zaradi kompleksnosti izdelka veliko sodelujočih in pa seveda zaradi nejasnih meja in medsebojnih vplivov med idejami in realizacijo. Vendar pa je nekaj stvari le treba povedati!

Delovni rezultat je uresničila skupina razvijalcev, v glavnem iz TOZD ZTS in delno iz TOZDRR. Razvojno delo je potekalo ob podpori Programsko-razvojne službe, kontrole ZTS in Montažno servisne organizacije. Čim bliže je bil izdelek proizvodnji, širši je bil krog sodelujočih. Vključile so se TOZD TIV, MKD in PTN ter službe Projekcija, Prodaja in Nabava.

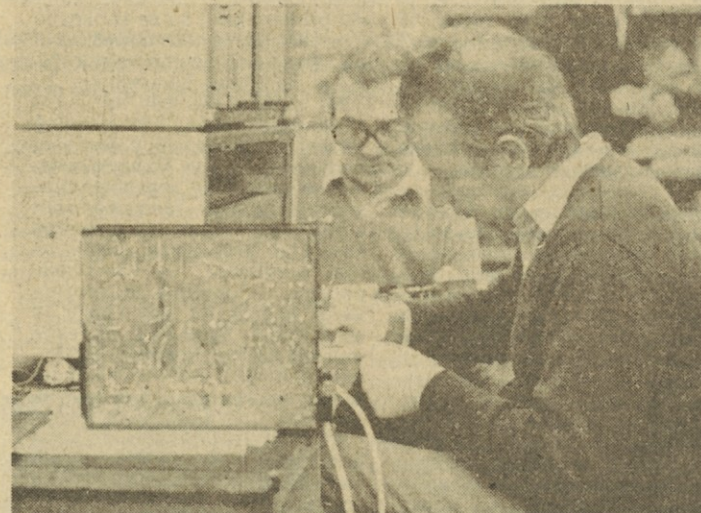
Kljub množici sodelujočih, ki so soavtorji, saj z realizacijo idej in opozarjanjem pravočasno korigirajo razvoj, je kot avtorja druge generacije sistema vendarle potrebno označiti razvojno skupino. In tudi v tej skupini je nekdo, ki ustvarja glavino zamisli — Franc Dolenc. Pri opisanem razvoju je znal vzpostaviti enakopravne odnose z ostalimi člani, ki so njegove predlagane tehnične rešitve dograjevali in realizirali.

Centrala SI-2000/014 ima dokaj posrečeno zunanjo obliko, ki tudi predstavlja korak v novo smer. Zasnoval jo je Miloš Kodrič. Kljub temu, da jo je realiziral sam, je tako dovršena, da ji za industrijsko proizvodnjo ne bo treba veliko dodati, niti obliki, niti konstrukciji.

Ob soavtorjih pa moramo omeniti še vodstvo TOZD ZTS, ki je z dobro organizacijo in zagotavljanjem ustreznih pogojev omogočilo izpeljavo razvojne naloge.

Optimizacija na ostalih modulih

Naročniški modul je najbolj množičen element za gradnjo

Z razvojem centrale SI 2000/14 se je sprožil plaz optimiziranja na Sistemu Iskra 2000

Glavni snovalec druge generacije Sistema Iskra 2000 je Franc Dolenc, v 1985. letu prejemnik občinskega priznanja »Inovator leta I. stopnje« za ustvarjalne dosežke

Iz proizvodnje Sistema Iskra 2000

novih telekomunikacijskih sistemov. Zahteva uporabo novega računalnika, ki je s šestih vtičnih enot prešel na eno samo. Zaradi poenotenja je bilo potrebno novi računalnik in njegov vmesnik prenesti tudi v ostale module. Ta računalnik je bil kompatibilen (združljiv) s starim, toda ostalo je nekaj praznega prostora, kjer so odpadle memorijske plošče. Prazni prostor je klical po zapolnjenju, to je po optimizaciji tudi ostalih modulov. V optimizaciji so bili razvijalci nazadnje tudi prisiljeni in sicer ob prehodu na inverzne konektorje, ki so porušili kompatibilnost računalnika. Pri tem je prevladala zdrava miselnost, da je ob ujnih posegih zaradi računalnika, oz. inverznih konektorjev pametno izpeljati tudi spremembe, ki kakorkoli izboljšajo, oz. optimizirajo modul.

Tako so v administrativnem modulu zamenjali magnetne enote, v skupinskem stikalu pa nekatera integrirana vezja. Analogni omrežni modul je doživel večje preoblikovanje.

Pri realizaciji teh modulov je v primerjavi z naročniškim modulom nekaj zamude. Ničelna proizvodnja se bo pričela v začetku leta.

Razvoj se nadaljuje

Druga generacija Sistema Iskra 2000 je razpoznavna po inverznih konektorjih črne barve. Zaradi svoje kompaktnosti ustvarja tudi vtis večje profesionalnosti. Vendar so to le vizualni učinki. Za njimi se odvija širši proces optimiziranja na ostalih modulih. Delno se pravzaprav šele začne iz tehnološke in miselne platforme, ki izhaja iz generacije analognih modulov, kot bodo: digitalni omrežni modul, digitalni naročniški modul, digitalno skupinsko stikalo ter integracija omrežnega in naročniškega modula v malo enomodulno omrežno centralo.

Zaključek

Pred leti smo si zastavili plan, da mora Sistem Iskra 2000 prinesiti dovolj deviznih sredstev za prodore v nove tehnologije. Vse kaže, da bo ta plan realiziran. Druga generacija sistema je namreč dovolj konkurenčna, da Telematiki lahko zagotovi nekaj večjih poslov tudi na tujih trgih.

Marjan Gazvoda,
Kazimir Mohar

Kadri-ustvarjalci našega jutri

Kadri so tisti dejavnik, ki edini ima v sebi tudi lastnost ustvarjanja novega. To velja tako za delo in naloge v proizvodnji, kot tudi na vseh drugih področjih človekove aktivnosti. Ustvarjalnost je bistvenega pomena tudi na vseh vodstvenih in vodilnih ali kot pravimo poslovodnih položajih in brez nje tudi dobro izvajanje samoupravnih funkcij ni možno. Zato je tudi kadrovsko vprašanje za uspešnost poslovanja kot tudi dela in samoupravljanja tako pomembno. In ne le to, je tudi izjemno zapleteno, saj se vendar ljudi ne da »uporabljati« in predstavljati kar tako, kot je to mogoče, na primer s stvarmi, kot so materiali, stroji, knjige in podobno. Človek je vendarle človek, ki je v prav vsakem posameznem primeru povsem konkreten in sleherni med nami tudi edinstven; posamezniku izmed nas na vsem svetu — ni enakega. Takšni smo pač, mi ljudje — in takšni smo verjetno tudi kar dobri, saj si prav takšni moremo med esebj povezati svoje različnosti oziroma različne sposobnosti v enotno dejavne celote na mnogotere načine. In prav zato, ker je to z nami, ljudmi, pač tako, vprašanje poznavanja nas samih in kombiniranje naših lastnosti in sposobnosti odpira tako obsežno in zapleteno problemsko področje, da se je v zadnjem času začela

živahno razvijati kar posebne vrste stroka. Le-ta preučuje naše lastnosti in poskuša izoblikovati tiste načine, po katerih bi si mi, ljudje-delavci mogli kar najbolje in seveda tudi čim bolj prilagodljivo (fleksibilno) in učinkovito med seboj »sestavljati« naše sposobnosti v delu in sodelovanju. To je tudi ena izmed tistih pravic in dolžnosti, ki jih nam, samoupravljalcem, očitno tudi nihče niti ne sme in tudi ne more odvzeti in odjuniti. Seveda pa nam primerno strokovno znanje utegne v iskanju odgovorov na kadrovska vprašanja nedvomno veliko pomagati.

Že smo poročali o tem, da so se kadrovski strokovnjaki v Sloveniji v zadnjih letih začeli med seboj tesneje povezovati. Očitno je, da je v njihovih vrstah prodrlo spoznanje, da reševanje kadrovskih zadev v praksi ni tako zelo enostavno, kot pa se morda komu zdi ali vidi zgolj na prvi pogled. Slovenski kadrovski strokovnjaki, ki se zbirajo vsako leto na republiški strokovni posvet, so verjetno prav zaradi takšnega spoznanja letošnje srečanje poimenovali z »delovnim naslovom »družbeni razvoj in kadri«. Po njihovem mnenju je od ustreznih kadrovskih rešitev v združenem delu v dokajšnji meri odvisen kar celotni družbeni raz-

voj. Na letošnjem novembrskem posvetu so se kadrovski delavci posvetili očitno prav iz takšnega razloga vprašanjem razvoja posebej kadrov za opravljanje najodgovornejših nalog. Ker smo o delu tega posveta v našem glasilu poročali podrobneje že dvakrat, se bomo tokrat prav na kratko pomudili pri tem, kako so se strokovno lotevali ene izmed človeško in socialno tako občutljivih področij, kot je, na primer, kadrovanje.

No strokovnjaki pač ne bi bili strokovnjaki, če se ne bi poskušali najprej sporazumeti o tem, kaj bodo imeli v mislih, ko bodo posamezne zadeve ali aktivnosti strokovno označevali. Tako smo to pot v Portorožu slišali, da slovenski kadrovski strokovnjaki menijo ali vsaj predlagajo, da kadrovanje pomeni pridobivanje in spoznavanje kadrov ter usmerjanje in spremljanje njihovega profesionalnega razvoja skladno z objektivnimi zahtevami delovne in samoupravne sredine ter s širšimi družbenimi cilji.

Posebej o vprašanih kadrovanja je v Portorožu razpravljala posebna delovna skupina, katere delo sta vodila Alenka Gajšek-Krajnc, samostojna svetovalka za kadre pri Skupščini občine Celje in Alojz Kleindienst, vodja področja za kadrovske zadeve v Iskri-Industriji za

avtomatiko. Že samo to nam pove, da so razgovoru o vprašanih kadrovanja nedvomno dajale močan ton izkušnje prav iz naše Iskrine sredine. Iskra je velik sistem, ki ima pri nas tudi eno izmed najbolj dolgoletnih izkušenj tudi na področju kadrovskih zadev. Za primer, Iskra je že od vsega svojega začetka, to je že kmalu po osvoboditvi, uspevala v tem, da je na najodgovornejša mesta privabila takšne strokovnjake, ki so že tedaj znali usmeriti Iskrin razvoj daleč v prihodnja desetletja. Prav je, če rečemo, da je naša Iskra danes to, kar je, prav zato, ker je bila uspešna v reševanju vprašanj, koga pridobiti na najodgovornejša mesta. Ljudje na teh mestih so tvorili Iskrino vodilno ekipo, ki je okrog sebe zbrala ali pa vzgojila množico vrhunskih strokovnjakov najrazličnejših vrst, na primer za programski razvoj, za plasiranje Iskrinih izdelkov na trg, za izpeljavo proizvodnih načrtov skozi vse večje število proizvodnih procesov in tudi za vprašanja razvijanja samoupravnih odnosov med ljudmi. Vse to naša Iskra danes, kot moremo reči, ima in prav se nam zdi, da takšne Iskrine izkušnje sedaj dobivajo primerno potrditve tudi v širših družbenih razsežnostih.

V Portorožu so v okviru teme o kadrovanju razpravljali podrobneje kar v petih ožjih temah. Spraševali so se o tem, kakšen pomen in vlogo ima kadrovanje v družbi sploh. Poskušali so oceniti sedanje stanje na področju kadrovanja. Zelo podrobno pa so se lotevali vprašanj o sistemu kadrovanja. Pri slednjem jih je posebej privlačila problematika izgrajevanja sistema kadrovanja, načini spoznavanja kadrov, usmerjanje njihovega profesionalnega razvoja, seveda s spremljanjem vred. Posebej so se zadrževali ob vprašanju vrednotenja sistema kadrovanja. V tem okviru so skušali posebej opredeljevati vlogo družbenih dejavnikov. Svoje razprave o kadrovanju pa so zaključili z vprašanji o razvojno-raziskovalnem in svetovalnem delu na področju kadrovanja. Seveda niso pozabili tudi potrebni informacijski sistem. V Portorožu so skušali biti čim bolj kritični in ustvarjalni, saj so razpravo spodbujali z izzivalnimi vprašanji. Takšna vprašanja so bila oblikovana za udeležence že vnaprej. Naj tu omenimo le nekatera izmed njih. Kaj storimo za rast motiviranosti za napredovanje? Kaj počnemo v praksi, da bi premagali zapostavljanje intelektualnih investicij? Zakaj že desetletja nismo storili koraka naprej v sistemu nagrajevanja po delovnih rezultatih? Iz teh vprašanj je jasno razvidno, da udeleženci portoroškega srečanja, pač niso mogli ostati zgolj pasivni poslušalci referatov, temveč so se v razpravo nujno vključevali z argumenti, ki so jih posamezniki pač prinesli vsak iz izkušnje v svbji delovni sredini, oziroma vsakdo iz svoje OZD. V Portorožu je bilo torej letos med kadrovskimi delavci vsekakor živahno.

Darilo Gastroenterološki kliniki

Iskrini serviserji so ob novem letu podarili Gastroenterološki interni kliniki v Ljubljani barvni televizor, ki ga bodo tamkaj uporabili za diagnostiko in šolanje na področju endoskopije.

V dneh pred novim letom je bila na Gastroenterološki interni kliniki na Japljevi cesti v Ljubljani prijetna slvesnost, na kateri so predstavniki Iskrinih serviserjev izročili tamkajšnjemu zdravniškemu osebju Iskrin barvni televizor. Na kliniki ga bodo uporabili za predvajanje endoskopskih posnetkov. Gre za to, da zdravnik pri endoskopiji s

posebno napravo lahko gleda v požiralnik, želodec, ali dvanajstnik, z izredno majhno televizijsko kamero pa posnetke na televizijskem zaslonu spremljajo tudi drugi.

Na kliniki poudarjajo, da bodo novi televizor uporabljali predvsem v šolske namene, velikega pomena pa bo tudi pri izmenjavi mnenj o določeni bolezni med internisti in kirurgi.

Slavnosti so se udeležili predstojnik klinike docent dr. Igor Križman, profesor dr. Jože Satler in predsednik delavskega sveta te klinike dr. Franc Ferlič, z Iskrine strani pa Miro Stegnar, Ivo Vrtič, Lidija Peklaj in Igor Dolenc.

LD

mak

Pogovor z novim direktorjem TOZD Elementi za odpravo motenj

Poleg nove opreme tudi visoko izobražen kader

Inženirja Antona Stareta so na zadnjem delavskem svetu delavci soglasno imenovali za direktorja TOZD Elementi za odpravo motenj. Anton Stare, ki pripada semiški Iskri že enajst let, je po imenovanju v razgovoru povedal nekaj besed o proizvodnji, rezultatih in načrtih njihove TOZD.

Bliža se konec leta in s tem pregled poslovanja. Kako ocenjujete desetmesečno poslovanje vaše TOZD?

»Program, za katerega je TOZD EOM registrirana, je proizvodnja vseh vrst elementov za odpravo radiofrekvenčnih motenj. Izdelujemo jih v strogo namenskih izvedbah in niso širokopotrošni material, ki ga vgrajujemo v razne naprave. Program zaradi tega delimo na štiri osnovne programe in sicer KPB (kondenzatorji za odpravo motenj), KNB (polipropilenski kondenzatorji), KPL (filtri) in KGA (avtomobilski kondenzatorji).

Kljub vsem težavam, je finančni rezultat naše TOZD pričakovan in zadovoljiv. Dosledno se držimo planskih dokumentov, toda planiranega deviznega izvoza žal nismo dosegli. Izpolnili smo ga 70 odstotno.«

Čisto na kratko, katere so tiste težave, ki vas ovirajo pri doseganju poslovnih in proizvodnih dosežkov?

»Največji problem, s katerim smo se v preteklem letu srečevali, je bilo pomanjkanje naročil, predvsem v proizvodnji KGB in KPB kondenzatorjev. Poleg tega je tudi struktura naročil takšna, da ne potrebuje veliko montažnega dela. Zavaljo tega se nam pojavljajo viški delovne sile, ki jo je treba stalno prerazporejati na druga dela in naloge. To pa povzroča probleme samim delavcem, saj se morajo nenehno srečevati z deli, ki jih opravljajo občasno in zato ne dosegajo zelenih učinkov.

Prav tako imamo velik problem pri proizvodnji KNB kondenzatorjev. Poleg pomanjkanja naročil, poteka tu del proizvodnje z enostavnimi pripomočki, zato zaposluje veliko ljudi, nasprotno pa daje slabe rezultate, količinsko in finančno.«

Kaj pa v bodoče, kako mislite reševati te težave?

»Glavna naloga je modernizacija proizvodnje in nabava nove opreme. Za proizvodnjo KNB kondenzatorjev bo oprema začela prihajati v začetku tega leta in to od navijalnih strojev, strojev za zaščito, punktirnih in formirnih strojev, linije za zalivanje, merilnih avtomatov, pač vseh tistih strojev, ki jih potrebujemo za avtomatizirano proizvodnjo KNB in, ki bo zaposlovala manj ljudi, zato pa povečala možnost izdelave večjih količin izdelkov in bo tako finančno uspešnejša.«

Ko sva že pri letošnjem načrtu, kako pa je s planskimi dokumenti za srednjeročno obdobje?

»Zaradi padca povpraševanja po izdelkih široke potrošnje predvidevamo v začetnem obdobju stagnacijo povpraševanja na domačem trgu, ob koncu obdobja pa večje možnosti za prodajo. Rast povpraševanja ocenjujemo za 18 odstotkov.

Imamo tudi možnosti za prodajo na zahodna tržišča (predvsem v Nemčijo in Anglijo), čeprav je ta tržišča zelo težko osvajati zato, ker

Delavci izražajo zaupanje novemu direktorju

morajo imeti izdelki mednarodne ateste. Tekoče uvajanje sodobne tehnologije nam daje upanje, da bomo ostali konkurenčni.

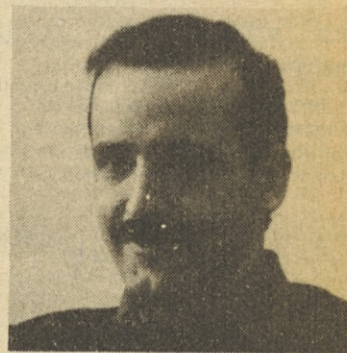
Možnost izvoza na vzhodno tržišče pa je minimalna.«

Kako pa je z razvojem in uvajanjem novih programov v vašo proizvodnjo?

»KPB program je še zmeraj pretežni del naše proizvodnje. Nameravamo pa zamenjati impregnante z novimi, ki bodo zdravstveno in ekološko manj nevarni.

KPL in KGL filtri bodo poleg KNB glavni nosilci napredka in razvoja ter naložb naše TOZD. Pogovarjamo se o uvozu navijalne in visoko produktivne opreme iz švicarske trrdke METER. Razvit imamo nov filter z novim impregnantom, ki je ekonomsko in tehnično zanimiv in za katerega imamo dovolj naročil. Zato načrtujemo izdelavo montažnega traku in vseh spremljajočih avtomatov, priprav, instrumentov in linije za obračanje. Vsa ta oprema bi morala dvigniti proizvodnjo s 40 do 60.000 na 80 do 100 tisoč kosov mesečno.«

Poleg moderne proizvodne opreme pa so pomembni seveda tudi kadri...

Anton Stare: Zame je to priznanje, hkrati pa tudi obveznost in odgovornost

»Seveda oprema v proizvodnji ni vse. Zahteva tudi visoko izobražen tehnološki, proizvodni in vzdrževalni kader. Kadrovskih problemov niti nimamo veliko. Nekaj fantov pridno študira ob delu, poleg tega pa moram še poudariti, da so v naši TOZD zaposleni predvsem mladi ljudje in imamo zato v prihodnosti veliko razvojnih možnosti.«

Ob koncu pa še osebno vprašanje: kaj pomeni za vas, da so vas delavci soglasno imenovali za direktorja?

»Čisto kratak bom. Zame je to priznanje, hkrati pa tudi obveznost in odgovornost.«

V. Ž.

Delavci semiške Iskre so si že dolgo želeli zobozdravstveno ambulanto, kajti, če so hoteli k zobozdravniku v Semič, ali v Črnomelj, so morali porabiti del svojega dopusta. Delovna organizacija je nabavila aparaturo za zobozdravstveno ambulanto, ki so jo montirali prejšnji četrtek v prostorih splošne ambulante znotraj tovarne. Tako so zobozdravstveno pomoč približali zaposlenim.

Nabava opreme, ki je last delovne organizacije, je stala 260 milijonov dinarjev, nekaj stvari pa bo treba še nabaviti. Pri nakupu aparaturo je Iskri pomagal tudi Zdravstveni dom Črnomelj, ki ji je iz semiške zdravstvene postaje odstopil kompresor. Med zdravstvenim domom in Iskro je že sklenjen aneks k osnovnemu sporazumu o delovanju ambulante, ki je začela z delom prvega januarja.

Vzpodbujati znanje tudi zunaj strokovnih služb

Inovacijska dejavnost, je to zgolj beseda na papirju, sprejemanje pravilnikov, ki v praksi ne najdejo ustrezne oblike uveljavitve? Inovacija ni le izum, enkratno dejanje ustvarjalnega posameznika, temveč proces, ki zahteva najširša prizadevanja za vzpostavitev ustreznih odnosov na vseh ravneh v družbi, kar naj bi se v proizvodnih organizacijah konkretiziralo kot zagotavljanje materialnih pogojev, motivacijskih elementov, povezava z znanstvenimi institucijami, predvsem pa izobraževanje in komuniciranje med strokovnimi, proizvodnimi, poslovnimi in samoupravnimi strukturami.

V temeljni organizaciji KEKO Žužemberk smo se pogovarjali z Jožetom Kocmurjem, strokovnim sodelavcem in animatorjem inova-

da se bomo morali mi, strokovni delavci, še bolj posvetiti mentorskemu delu in motivacijsko vplivati na delavce v neposredni proizvo-

dnji. Uspeh pa je odvisen tudi od pripravljenosti naših strokovnjakov, ki naj bi se še bolj kot doslej trudili z uveljavljanjem novih konstrukcijskih in razvojnih rešitev in tako prispevali bistven delež k premagovanju težav, s katerimi smo se spopadali v letu 1985. Del teh premikov je že čutiti — dva naša sodelavca sta prejela občinski priznanji za izvirne rešitve v konstrukciji opreme in v izboljšavah materialov, oz. razvoju cenejših materialov. Potrebno bo nadaljevati v smeri razvoja izvozno uspešnih izdelkov in opreme pa tudi tistih, ki naj bi nadomeščali uvoz in s tem bistveno pocenili proizvodnjo.

— **Množična inovativna dejavnost v tovarni naj bi bila temu podlaga?**

»Da, vedno sem trdil, da je treba pospeševati ustvarjalno ozračje v najširšem krogu in omogočiti pogoje, ki bodo dopuščali maksimalno izrabo znanja.«

— **Ste vodja inovacijskega oddelka v tovarni, animator tovrstne dejavnosti in hkrati strokovni so-**

Jože Kocmur

delavec za najzahtevnejše naloge v razvojnem in proizvodnem procesu. Kako združujete te zadolžitve in kako se vključujete v obravnavo inovacijskih predlogov?

»Moja naloga je spodbujanje inovativne dejavnosti in strokovna obdelava prijavljenih inovacij. Postopek obravnave vseh podanih predlogov se začne s preverjanjem, ali je možno idejo realizirati, ugotavlja se koristnost, pri čemer se po potrebi vključi posebna komisija, ki še dodatno razčiščuje morebitne nejasnosti. Inovacijski predlogi, oz. izboljšave, ki so uspešno prestali vse faze predpisanega postopka, gredo v realizacijo, inovatorju pa se izplača nagrada v višini poprečnega mesečnega OD v Iskri. Ob koncu leta, ko se ugotavljajo rezultati in prihranki, ki jih je dala izboljšava v proizvodnji, se nagrada vrednoti po lestvici, ki je veljavna v celotni Iskri. Upoštevam pa tudi to, ali je inovacija nastala v okviru rednih delovnih zadolžitve, ali pa je plod dodatnih ustvarjalnih naporov delavca.

V posebno skupino sodijo še koristni predlogi, predvsem pri izboljšavi pogojev dela, kjer se rezultati teže vrednotijo, pomenijo pa prispevek k humanizaciji dela in zanje podeljujemo enkratno nagrado.

— **Kako pa je pri vas s krožki za kakovost, ki so se v nekaterih naših temeljnih organizacijah že uspešno uveljavili kot pomemben motivacijski dejavnik množičnega inovacijskega procesa?**

»Zaenkrat na tem področju še nismo storili veliko, menim pa, da je to naloga, ki naj bi se je čimprej lotili, če hočemo stvari peljati naprej, kot smo si jih zastavili. Tudi tečajev za pospeševalce inovativne dejavnosti se nismo mogli udeležiti, saj nam je to preprečila preobremenjenost s tekočimi problemi v proizvodnji.

V letu 1986 bomo posvetili tem vprašanjem več pozornosti, predvsem bomo skušali bolj aktivirati znanje tudi izven strokovnih služb.

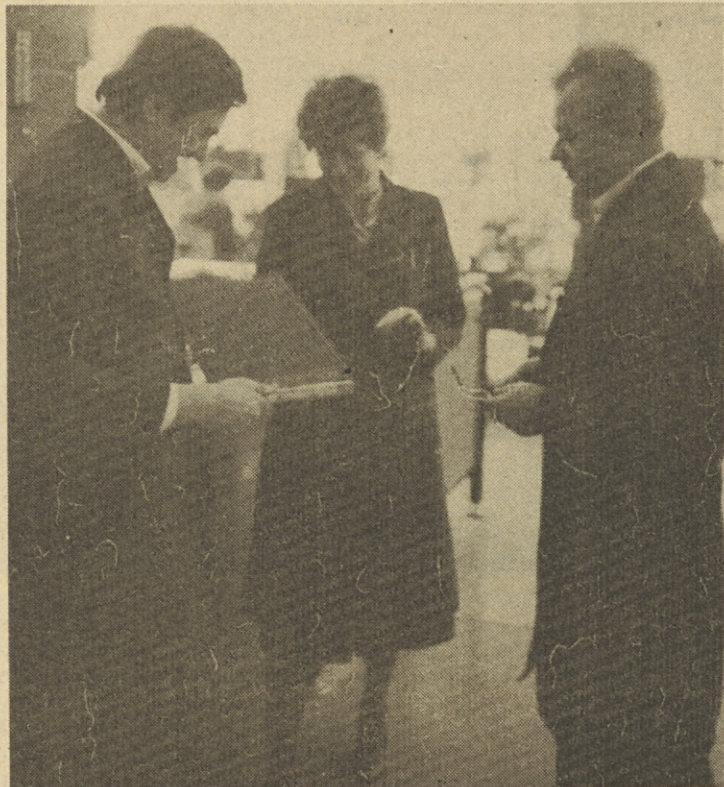
I. S.

Strokovni delavci se bomo morali še bolj posvetiti mentorskemu delu in motivacijsko vplivati na delavce v neposredni proizvodnji.

aktivne dejavnosti o tem, kako so se lotili problematike in s katerimi organizacijskimi ukrepi spodbujajo ustvarjalne sposobnosti svojih delavcev:

»Že vrsto let smo imeli inovacijski pravilnik, vendar smo ga preslabo uveljavljali, ker tudi inovacijska dejavnost še ni prav zaživela. Leta 1982 smo znova obdelali ta pravilnik, zajeli nova merila, oblikovali drugačne prijeme in poskrbeli za večjo popularizacijo v kolektivu — objavili smo ga v internem biltenu in obravnavali po sindikalnih skupinah in na zborih delavcev. Prvi premiki so bili opazni že v tem letu, že v letu 1983 je bilo štirinajst inovacijskih prijav in veliko večino so prispevali delavci iz strokovnih služb, manj tisti iz neposredne proizvodnje. V temeljni organizaciji smo podelili več internih nagrad, naši strokovnjaki so prejeli tudi občinska priznanja za inovatorje. Inovacijska dejavnost se je nadaljevala tudi v letu 1984, še bolj pa lani, ko smo prejeli sedemnajst inovacijskih prijav, od katerih smo jih osem ocenili kot koristne in jih tudi ustrezno nagradili. Nekaj smo jih morali zavrniti, bodisi ker so se izkazale kot neuresničljive, ali pa so bile nepopolno predstavljene. Zato menim,

Postopek obravnave inovativnih predlogov se začne s preverjanjem uresničljivosti ideje.

Vodenje in koordiniranje delovnega procesa

V okviru dnevnega reda 9. zasedanja delavskega sveta DO Avtomatika, ki je bilo v torek, 24. decembra, so delegati po predhodni obravnavi sprejeli sklep o novem načinu vodenja in koordiniranja delovnega procesa v delovni organizaciji, ki ga je obrazložil v.d. glavnega direktorja, Rudi Pirc.

Nov način vodenja in koordiniranja delovnega procesa izhaja iz temeljnih usmeritev Avtomatike v naslednjem srednjeročnem obdobju: povečanje izvoza, višja akumulativnost, boljše obvladovanje proizvodnje, selekcija programov, hitrejša uvajanje novih izdelkov, učinkovitejša gospodarjenje in boljše organizacija dela in zahteva dosledno izpolnjevanje nalog, ki bodo v okviru delovne organizacije postavljene z letnim planom, oz. srednjeročnimi planskimi dokumenti. Temeljni korak, brez katerega pa si realizacijo zastavljenih ciljev ni mogoče predstavljati je, da uvedemo nov pristop v vodenju in koordiniranju delovnega procesa, z izvajanjem katerega bomo hkrati lahko tudi učinkovito odpravili dosedanje slabosti pri upravljanju, strokovnem izvajanju in koordiniranju delovnega procesa, pomanjkanju odgovornosti z ustaljeno prakso stalnega opravičevanja za izostanek rezultatov z iskanjem vzrokov za to pri drugih in ne v lastnem delu ter pomanjkanju sistema neposredne odvisnosti vseh od rezultatov, ki se izkazujejo v dohodku proizvodnih temeljnih organizacij.

Načelo vodenja in koordiniranja delovnega procesa v Avtomatiki je bilo delegatom predstavljeno kot ukrep in način dela vodilnih delavcev delovne in temeljnih organizacij in delovne skupnosti, saj so bile v predlogu jasno razmejene pravice in dolžnosti ter pristojnosti glavnega direktorja, poslovnih organov TOZD in vodje delovne skupnosti ter določene odgovornosti za neizvajanje pravic in

dolžnosti ter prekoračevanja pooblastil.

Če se povrnemo na referendumski sprejem Samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo, le-ta določa vodenje delovne organizacije po individualnem poslovnem organu namesto kolektivnega, kar smo izvedli z imenovanjem v.d. glavnega direktorja v novembru, oz. decembru preteklega leta. Poleg poslovdne funkcije: poslovanje DO kot celote, predstavljanje in zastopanje DO ter zagotavljanje zakonitosti in spoštovanje sprejetih samoupravnih splošnih aktov ter planskih dokumentov pa izvaja glavni direktor pravice in dolžnosti, ki so povezane z izvajanjem dejavnosti skupnega pomena prek:

- pomočnika za trženje — direktorja TOZD Trženje
 - pomočnika za programsko-razvojnne zadeve — direktorja TOZD Razvojni institut
 - pomočnika za organizacijsko-kadrovske splošne zadeve — vodjo delovne skupnosti
 - pomočnika za finančno-ekonomske zadeve — finančnega direktorja DO
 - pomočnika za investicijsko-tehnične zadeve — direktor investicijsko-tehnoške dejavnosti DO
- Značilnost poslovnih organov TOZD skupnega pomena in vodje delovne skupnosti kot pomočnikov glavnega direktorja za določeno funkcijo skupnega pomena, oz. izvajanja je, da so v dvojnem položaju. Po eni strani opravljajo

poslovdno funkcijo v subjektih skupnega pomena in so kot taki organizatorji dela in odgovorni delavci za poslovanje TOZD, oz. DS-SZ kot celote, po drugi strani pa so strokovni nosilci in neposredni vodje določene dejavnosti v celotni delovni organizaciji.

Glavni direktor in pomočniki glavnega direktorja izvršujejo vsake svoje pravice in dolžnosti samostojno in v skladu z zakonom, samoupravnimi splošnimi akti, planskimi dokumenti ter sklepi delavskega sveta delovne organizacije. Najpomembnejše zadeve s posameznih področij, oz. zadolžitve glavnega direktorja ter njihovih pomočnikov se usklajujejo s poslovnimi organi proizvodnih TOZD na kolegijih, ki jih sklene glavni direktor delovne organizacije in sicer:

— na kolegiju vodij programsko-proizvodnih vertikal (vodje programsko-proizvodnih vertikal izvršujejo pravice in dolžnosti vodij programsko-proizvodnih vertikal v skladu z odločitvijo poslovdnega odbora in poslovdnega kolegija DO z dne 20. 9. in 14. 10. 1985)

— na kolegiju poslovdnih organov TOZD — razširjenem kolegiju glavnega direktorja.

Za izvajanje dejavnosti skupnega pomena lahko glavni direktor oblikuje tudi strokovne kolegije.

Določitev odgovornosti za neizvrševanje pravic in dolžnosti po objektivnih merilih, t.j. objektiviranje odgovornosti je v novem pristopu pri vodenju in koordiniranju delovnega procesa v delovni organizaciji, kot celoti najvažnejše

vprasanje. Odgovornost vsakega udeleženca usklajevanja delovnega procesa, zlasti pa poslovdnih organov mora biti podana ne samo zaradi nepravilnih dejanj, aktivnosti in strokovnih predlogov, temveč predvsem tudi zaradi opustitve pravic in dolžnosti ter izvajanja nalog ter poslovdnih ciljev in rezultatov. V praksi je namreč ta odgovornost najbolj zanemarjena, saj je ob obravnavanju rezultatov poslovanja in realizacije konkretnih nalog in zadolžitve vedno prisotno opravičevanje in sklicevanje na neke objektivne okoliščine; pri čemer ne mori toliko sam obstoj objektivnih okoliščin kot razlog za neizvrševanje nalog, oz. nedoseganje rezultatov, temveč bolj dejstvo, da do sklicevanja na druge okoliščine prihaja vedno ob koncu zastavljenega roka. To prakso bo potrebno odločno odpraviti in doseči, da bodo najbolj odgovorni delavci, to je tisti, ki prevzemajo naloge, delovni proces, ki ga vodijo ter sposobnosti sodelavcev poznali v taki meri, da bodo sposobni z dobrim organiziranjem dela doseči pravočasno realizacijo nalog in zadolžitve.

Predlogu je sledil podroben opis opredelitve in ugotavljanja odgovornosti glavnega direktorja, poslovdnih organov TOZD skupnega pomena, vodje delovne skupnosti in pomočnikov glavnega direktorja, vodij programsko-proizvodnih vertikal in poslovdnih organov poslovdnih TOZD.

V okviru sklepa o sprejemu novega načina vodenja in koordiniranja delovnega procesa v Avtomatiki, so delegati predlagali strokovnim službam v delovni skupnosti, da na podlagi opredelitve področij dela pomočnikov glavnega direktorja pripravijo predloge sistemizacij del in nalog in jih predložijo pristojnim organom v postopek in sprejem.

Š. D.

Skupni projekt za nov tehnološko-kontrolno-merilni laboratorij

V zadnjih dneh decembra je v prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah v.d. glavnega direktorja Avtomatike, Rudi Pirc s sodelavci sprejel predstavnike Instituta Jožef Stefan, ki jih je vodil direktor Instituta, dr. Tomaž Kalin.

Srečanje je pomenilo v bistvu nadaljevanje že dolgoletnega sodelovanja med omenjeno znanstveno institucijo in Iskrino proizvodno organizacijo, ki dobiva konkretnije oblike v skupni zasnovi, postavitvi in delovanju tehnološko-razvojnih zmogljivosti skupnega projekta »Naravoslovni tehnološki center Slovenije«, oz. v tokratnem preliminarnem dogovoru, da bosta oba partnerja, izhajajoč iz pogodbe in elaborata, kot njenega sestavnega dela opredelila obveznosti in pravice obeh pri zasnovi, postavitvi in delovanju novega tehnološko-kontrolno-merilnega laboratorija.

Gradnja skupnega laboratorija predstavlja nov, kvaliteten korak naprej v združevanju inovacijskih naporov raziskovalnih institucij in slovenske industrije, kar je v sedanjem gospodarskem položaju nadvse pomembno. Učinek novega laboratorija bo vsestranski. Poleg raziskovalnega in razvojnega dela ter vzgoje kadrov za potrebe Avtomatike ter razvoja tehnoloških postopkov, ki zahtevajo delo v posebnih razmerah in strokovno visoko usposobljeno delovno silo, bo del zmogljivosti omenjenega laboratorija namenjen tudi laboratorijski in maloserijski profesionalni proizvodnji optičnih letev, rotacijskih dajalnikov in čitalnih stekel, torej tehnološko zahtevnih strateških elementov, ki bodo zagotavljali neodvisnost Iskrine proizvodnje od tujih dobaviteljev in hkrati odpi-

rali možnost za izvoz, saj je danes v svetu le malo tovrstnih proizvajalcev. Namenjen pa bo tudi zahtevnim električnim in elektrooptičnim meritvam, ki morajo potekati v posebnih delovnih pogojih. Laboratorij pa odpira tudi nove možnosti za sodelovanje z JLA.

Prav zaradi omenjenega širšega pomena, ki ga bo imel ne samo za oba partnerja, za katera na eni strani predstavlja trdno osnovo za tesno dolgoročno znanstveno, razvojno in raziskovalno dejavnost in na drugi strani direkten vpogled v potrebe neposredne proizvodnje, temveč tudi za širšo družbeno skupnost, pri gradnji upravičeno pričakujemo njeno podporo tako v nabavi opreme, investicijskih sredstev kot financiranja mlajših strokovnih kadrov. Avtomatika bo namreč v okviru svojih investicijskih planov (Industrijska avtomatika II) predvidela cca. 100 milijonov din ter nekaj 10 tisoč dolarjev strogo namenskih sredstev, za izgradnjo poslopja v okviru Instituta ter za nabavo domače in tuje opreme. V primeru realizacije, torej sprejete ustrezno samoupravno verificirane investicijske odločitve in sprejetih planskih dokumentov za naslednje leto pa bo postala tudi solastnik ustreznega dela na skupnem laboratoriju in opremi.

Za spremljanje izvajanja pogodbe ter izvajanja programa skupnega dela: potrjevanje delovnega programa, določanje poslovne politike, usmerjanje kadrovske politike in razvojno programske usmeritve itd. je bila imenovana tudi skupna 6. članska komisija, v katero so bili s strani Avtomatike imenovani: Gregor Žibert, Andrej Jug in Marko Jeglič.

Š. D.

Slavnost v čast jubilentom

Predolg bi bil spisek, če bi hoteli poimensko objaviti vse tiste delavke in delavce, ki so v letošnjem letu praznovali 20-, oz. 10-letnico dela v novogoriški Iskri Avtoelektriki. Kar 60 je bilo takih, ki so napolnili že 20 let dela in 164 jubilentov deset letnega dela in še ti podatki so le za TOZD in DSSS s sedežem v Šempetru.

Dolgoletna tradicija, da se enkrat letno vsi srečajo, je tudi letos obveljala. Srečanje je bilo 6. novembra v prostorih delavske restavracije Iskre Avtoelektrike. Ob vhodu so jubilate pričakale mladinke, jim pripele rdeče nageljne v gumbnico in čeprav le simbolično, je tudi to pomenilo pomembno delovno obletnico.

Jubilante je najprej pozdravil predsednik predsedstva konference OO sindikata Avtoelektrike Miloš Vodopivec, jim čestital in se jim zahvalil za vloženi trud v dolgoletno delo. Za njim je spregovoril pomočnik glavnega direktorja Robert Žerjal (glavni direktor je bil neodložljivo zadržan) in meč drugim dejal: »Ob vašem visokem delovnem jubileju vam v imenu vodstva delovne organizacije in v mojem imenu najiskrenejše čestitam. Letos je največ jubilentov 10-letnega dela iz tovarne malih zaganjal-

nikov, saj mineva 10 let od ustanovitve te TOZD, kar je hkrati pomenilo širše perspektive nadaljnega razvoja celotne delovne organizacije. Z gotovostjo lahko trdim, da smo v tem času skupnega dela premagali marsikatero oviro, dosegli smo zavidljive rezultate in uspehe in prav to nas navdihuje s ponosom, da smo člani Avtoelektrike, da smo Iskraši. Doseženi rezultati nam morajo biti spodbuda za še boljše delo, morebitna nesoglasja pa moramo reševati in usklajevati po mirnih, v naprej začrtanih poteh, v cilju doseganja čimboljših skupnih interesov. Pred nami so velike perspektive, začrtane v planskih aktih, ki smo jih na DS že sprejeli. S takim delom, kot doslej ter s pravilnim vrednotenjem in odnosom do dela, bomo sposobni dosegati še večje uspehe, vse s ciljem večanja osebnega standarda, širšega družbenega standarda v občini Nova Gorica in v regiji, hkrati pa v smislu odpiranja novih, produktivnejših delovnih mest za naše zanamce«.

Srečanje se je ob obujanju spominov na dolgoletno delo nadaljevalo še dolgo, saj se za tako visoke delovne jubileje tudi spodobi.

Marko Rakušček

Pesmica jubilentom

V začetku decembra so se srečali v novogoriški Iskri — Avtoelektriki jubilanti 20 in 10-letnega dela, med njimi je bil Julij Kožuh, že 20 let zaposlen v tovarni velikih zaganjalnikov. Na veselem srečanju se mu je porodila spodnja pesmica, sicer pa ima v svoji zakladnici že mnogo zanimivih stvaritev. Preberimo jo:

*Leta hitro res bežijo,
za seboj sledove zapustijo,
kot sredi puščavske pustine,
ima vsak izmed nas svoje spomine.*

*Začetek res je bil težak,
vztrajali smo, saj je kruh za vse enak,
kot velika čreda na skupni paši,
postali pravi smo Iskraši.*

*Že mineva 20 in 10 let
brez naše Avtoelektrike ne moremo živeti,
z neba odmeva kakor grom,
Iskra nam je drugi dom.*

*Vsem želim vam srečno še naprej,
iskrene čestitke za vaš jubilej,
naj vas vse najbolje spremlja,
to je moja iskrena želja!*

Julij Kožuh

Del jubilentov 20 in 10 letnega dela

Pri okroglih baterijah R 14 in R 20

Kovinski plašč je zamenjal plastiko

Letošnjo jesen so se na tržišču pojavile prve baterije R 14 in R 20 izdelane, oz. oblečene v črn kovinski plašč, iz katerega izstopajo napisi s svetlim sijajem. Pod kovinskim plaščem, ki med drugim daje tudi občutek kompaktnosti, je baterijski člen montiran v kartonski tulec, ki v primeru iztoka absorbira in zadržuje tekočino vsaj toliko ustrezno, da smo v Zmaju ugotovili uspešno zaključeno prvo fazo hermetizacije baterij.

Ta uspeh smo obeležili s simboličnim priznanjem delavcev, ki so bili zadolženi za posamezne naloge pri aktiviranju montažne

končno prišlo do odločitve in sklepa obeh delavskih svetov TOZD Baterije in TOZD Specialne baterije z dne 22. junija 1983 o nakupu investicijske opreme LUMINA, ki je bila teden dni pozneje že dobavljena v Ljubljano in smo jo začasno uskladiščili v prostorih Jugotehnike. Ta oprema je predstavljala linijo za oplaščenje in montažo baterij R 14, linijo za oplaščenje in montažo baterij R 20, stroj za pakiranje baterij R 6 v celofansko, oz. polietilensko folijo in stroj za navlačenje krčljive folije na baterije R 6.

Po nekaj mesecih smo stroje prepeljali v Zmaj in jih namestili

na, Lojze Sirnik, Oto Grošel, Lado Vojskič ter Zdravko Poje, si je zastavila obširen načrt za posamezne dejavnosti in stopnje aktiviranja. Na osnovi določenih del so montažno linijo za R 14 konec lanskega leta namestili v proizvodne prostore, montažno linijo R 20 pa letošnjo pomlad.

»Šele zdaj, ko je uvajalni del prve faze kovinskega plašča zaključen, lahko ugotavljamo, da so bili premagani veliki napori vseh sodelujočih in za kar vam iskreno čestitam«, je rekel direktor TOZD Baterije Bojan Primožič na skromni slovesnosti. Ob tem velja poudariti in o čemer so v sproščnem pogovoru obujali spomine člani delovne ekipe, so morali prebroditi kopico nepričakovanih problemov. Slabo vzdrževanje, manjkajoči deli, potrpani, ali manjkajoči kabli z električno vezavo in še kaj, je spadalo med prva spoznanja, da bo treba na strojih najprej odpraviti osnovne pomanjkljivosti in šele potem dopoljevati in dograjevati sistemsko uporabnost. Preden pa je prišlo do faze aktiviranja, do zagona strojev, so bile vnešene številne izvirne rešitve in dopolnila kot plod znanja, volje, vztrajnosti in ustvarjalnosti celotne ekipe.

Rezultati dela posameznikov kot celotne ekipe so danes vidni od proizvodnje do tržišča. V tovarni Zmaj smo proti koncu leta začeli z redno proizvodnjo oplaščenih baterij R 14 in R 20, baterije R 6 pa začeli zapirati v krčljivo polietilensko folijo. Z uspešnim zaključkom prve faze hermetiziranja okroglih baterij pa takoj začujemo priprave na drugo fazo, s katero bi ob zaključku del dosegli tisto stopnjo preventive, ko ne bi več prihajalo do nezaželenih pojavov na tržišču in težkih posledic pri kupcih.

Odkrito je treba priznati, da s sedanjim načinom oplaščenja baterij s kovino, ali folijo ni odpravljen iztok, pač pa naj bi bil ublažen, ob zaključku druge faze pa prepričen.

Vzporedno z novo embalažno preobleko z vidika estetike, funkcionalnosti in občutka zanesljivosti pa je treba uporabiti vse naše sposobnosti in znanje za takšno konstrukcijo samega baterijskega člena, v katerem bodo kemične reakcije potekale normalno in kontrolirano brez škodljivih in nezaželenih stranskih učinkov, ki rušilno posegajo tudi v našo poslovno stabilnost.

My

Delovna operacija montiranja tulca na baterijski člen

Tik pred robljenjem, oz. zapiranjem baterijskega člena v kovinski plašč

Fani Pavliha in Vera Sirnik pri embalaranju kovinsko oplaščenih baterij R 14

S sedanjim prodorom kovinsko oplaščenih baterij R 14 in R 20 na tržišče se polagoma prekinja 16 letna uporaba plastičnih stročnic. Pred tem smo uporabljali papirnate tulce, ki smo jih ob finalizaciji baterij oblepljali z etiketami, pozneje pa uporabljali že litografirane stročnice zaradi takratne racionalizacije, da je odpadlo etiketiranje.

Iz decembrskega glasila v letu 1969 povzemamo, da smo v drugi polovici leta začeli uporabljati plastične stročnice tipa EXTRA, v začetku naslednjega leta 1970 pa še tipa NORMAL poleg R 14 in R 20 še za baterije 2R 10. V ta namen so v IPLASU Koper poleg dveh izmen uvedli še nočno delo, da bi zadostili našim potrebam.

Z uvedbo plastičnih stročnic smo začeli uporabljati tudi kovinska dna, kar naj bi oboje skupaj predstavljalo zmajevu izvedbo »zaprtega« tipa baterij v skladu s predvidevanjem v dogovoru, ki je bil v novembru leta 1969 med nami in ostalimi jugoslovanskimi proizvajalci baterij.

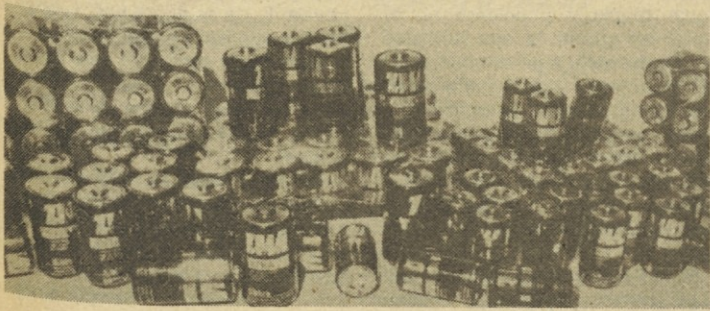
linije in, ki so se zbrali v sejni sobi dan pred dnevom republike, ko naj bi ob upoštevanju velikih težav zabeležili za naše razmere dokaj uspešen zaključek uvalnega dela ter si priznali za služen trenutek oddiha v počastitev praznika.

Znano nam je, da smo se že s srednjeročnim planom 1981 — 1985 opredelili med drugim tudi za uvedbo kovinskega plašča pri okroglih baterijah.

Pri iskanju najboljših možnosti za uresničitev dane naloge je

pretežno v oddelek alkalnih baterij. Precej časa je bilo porabljenega sploh za ugotavljanje usposobljenosti posameznih sklopov, načina delovanja in dopolnjevanja pri funkcionalnosti za naše razmere.

Delovna ekipa, ki jo je vodil vodja proizvodnje Zdravko Jež in v kateri so bili Franc Srebotnik s področja tehnologije, Anton Žagar za vodenje dela v delavnici in proizvodnji, Franc Brezovar za področje elektronike in pozneje še Ciril Novak ter še Tone Gerdi-

Projektno vodenje investicij

Invest servisu je v osnutku srednjeročnega načrta SOZD poverjena naloga, da za potrebe celotne SOZD razvije model projektno-matričnega vodenja investicij. Ker je z investicijsko dejavnostjo najtesneje povezan tudi pojem inženiringa, nemara ni odveč, če si najprej ogledamo najširšo definicijo tega termina.

Inženiring je ustvarjalna uporaba dosežkov z razvojno-raziskovalnega področja pri programiranju, projektiranju in izvedbi različnih projektov. V najširšem smislu so projekti lahko gradnje, oprema, izdelki, proizvodni procesi, organizacije dela in metode dela. Glede na to, da je naloga Invest servisa usmerjena predvsem na investicijsko dejavnost, bo težišče tega prispevka le na tem deležu inženiringa.

Širši pojem inženiringa, ki ga predlaga Invest servis, lahko delimo na dva vsebinska dela. Na svetovalni inženiring, ki zajema različne intelektualne storitve, od analiz tržišča in drugih ekonomskih ter infrastrukturnih raziskav, prek tehnoloških študij, do prikaza potrebnih investicijskih vlaganj z namenom, da strokovno utemeljimo investicijsko odločitev. Seveda zajema ta svetovalni inženiring izdelavo različne dokumentacije, kot so tehnična, plansko-financijska in plan realizacije projekta ter druga vzporedna organizacijska opravila, ki omogočajo začetek gradnje.

Drugi del je izvedbeni inženiring. Ta zajema vsa opravila, od začetne izbire izvajalcev posameznih del, do končne kolavdacije investicije.

Že s tem je razvidno, da gre za izredno zahtevna in obsežna strokovna opravila različnih strok, za veliko število sodelujočih, visoko stopnjo koncentracije finančnih sredstev, kar vsekakor terja ustrezno organizacijsko metodo.

Glede zahtevane strokovnosti, moramo jemati kot obveznost določila zakona o gradnji objektov. Le-ta določajo, da lahko izdela investicijski program le tista delovna organizacija, ki ima v delovnem razmerju najmanj dva diplomirana ekonomista in enega pravnika z ustreznimi strokovnimi izpiti. Za različne vrste tehnične dokumentacije (gradbene, strojne, elektrotehnične in tehnološke) pa mora imeti delovna organizacija prav tako najmanj po dva diplomirana inženirja ustrezne stroke, kar velja tudi za funkcijo nadzora. Po 16. členu omenjenega zakona mora investitor zagotoviti strokovno vodstvo za vse stopnje investicijskega procesa, pri čemer mora imeti vsaj enega delavca z visokošolsko izobrazbo in strokovnim izpitom, v nasprotnem primeru mora delovna organizacija poveriti ta dela orga-

nizaciji, ki je registrirana za opravljanje teh poslov. Po podatkih, ki jih je zbral Invest servis v SOZD, lahko ugotovimo, da nobena delovna organizacija pri nas nima popolne ekipe, kar je eden izmed razlogov za drugačno ustrežnejšo organiziranost investicijske funkcije.

Za tovrstna opravila je najustreznejše projektno-matrično načelo dela, ki ga je možno uporabiti za projekt kot celoto, ali samo za posamezne stopnje.

Načela projektnega načina dela slone na tako imenovanem timskem načinu dela. Projektna skupina namreč deluje neodvisno od sicer veljavnih odnosov v organizaciji, pri čemer je strokovno samostojna in po tej plati polno odgovorna za strokovne odločitve. Vsak član projektne skupine je za svoje področje dela polno odgovoren za strokovno in pravočasno izvršitev dela. Mimo tega je nagrajevanje članov projektne skupine tesno povezano z uspešnostjo izvedbe projekta glede na zastavljene cilje. Seveda pa je projektna skupina časovno omejena organizacijska oblika. Sestaviti jo je treba glede na velikost in vrsto projekta in razpade, ko je projekt končan.

V zvezi z oblikovanjem projektne skupine velja poudariti, da ostanejo člani v delovnem razmerju tiste delovne organizacije, iz katere izhajajo. Za sodelovanje v projektivnem timu pa mora biti podana ustrezna motivacija v delovni, oz. temeljni organizaciji, iz katere delavec izhaja. Menimo, da je potrebno iz stroškov projekta refundirati v delovni, ali temeljni organizaciji, iz katere delavec izhaja, najmanj dvakratni bruto osebni dohodek za čas, ko je delavec opravljal dela v projektini skupini, saj izhajamo iz dejstva, da je potrebno kadrovske izpade ustrezno zapolniti. Skupinska in individualna stimulacija članov projektne skupine mora biti izrazito prog-

no, v odvisnosti od doseženih rokov, stroškov in kakovosti izvedenega projekta. V pogledu nematerialne stimulacije pa bi morali v SOZD voditi referenčno listo najuspešnejših delavcev na področju različnih investicijskih opravil.

Za sedanje stanje v SOZD je značilna razdrobljenost investicijskih funkcij, zato se je pokazala potreba po oblikovanju strokovnega jedra, ki bi za potrebe celotne SOZD opravljalo določene naloge. Tako naj bi zbiralo in analiziralo informacije o investicijskih pobudah v različnih temeljnih in delovnih organizacijah. Oblikovalo bi tudi enotne metodologije za izvedbo investicij in imelo pregled nad kakovostjo zunanjih institucij in izvajalcev del. Vodilo bi tudi kartoteko inženiring kadrov v SOZD, ki so usposobljeni za različna opravila in izdelalo študijo za smotnostno trženja naših tehnik, ali tehnologij za jugoslovansko in tuje tržišče. In končno, opravljal bi tudi organizacijsko in koordinativno vlogo pri sestavi različnih projektivnih skupin.

Za doseg cilja, da postane Iskra celovit poslovni sistem, je izredno pomembna strokovna obdelava vseh investicijskih pobud, saj bi s tem preprečili marsikatero programsko in tehnično podvajanje. Nova razsežnost tega srednjeročnega obdobja je tudi ustrezno prestrukturiranje proizvodnje ob sočasnem pomanjkanju ustreznih finančnih virov. Na dlani je torej, da novih objektov praviloma ne bi smeli več graditi. Iz tega vidika se torej kaže naloga po temeljni analizi obstoječih industrijskih kompleksov, građenj in zmogljivosti s ciljem, da se za nove tehnologije poišče najustreznejše makro in mikro lokacije. Taka naloga pa v vsakem primeru presega pristojnost posameznih delovnih organizacij.

Invest servis bi bil v prvi stopnji organizator projektnega načina

vodenja le pri investicijah za potrebe SOZD, pri čemer bi na ta način obvezno vodili le prednostne strateške investicije, ostale manjše pa bi na dosedanji način vodile temeljne, oz. delovne organizacije.

Procesne funkcije pri izvedbi investicij so: organiziranje, koordiniranje — nosilec Invest servisa. Nadalje poslovno odločanje — investitor, oz. sovlagalci sredstev. Izvajanje — posamezni člani projektne skupine, različne zunanje institucije. In končno, izdaja mnenj, soglasij in dovoljenj — ustrezne zunanje institucije.

Glede na to, kar smo doslej navedli, je logično, da ima vsak večji objekt dve vodji projekta. Organizacijski vodja projekta je vedno član Invest servisa, katerega naloga je, da glede na zahteve konkretne investicije oblikuje ustrezen tim strokovnjakov in osnovno matriko sodelujočih. Predvidi tudi obseg dela posameznih članov tima in osnovni terminski plan z dinamiko porabe finančnih sredstev. Večji in zahtevnejši projekti terjajo tudi odgovornega vodjo projekta, ki je praviloma iz delovne organizacije, ki je nosilka programa, po dogovoru pa je lahko tudi član Invest servisa.

Večkrat omenjena matrika je v bistvu ustrezen prikaz sodelujočih na eni strani in posameznih aktivnosti na drugi strani. V posamezno matriko se vključujejo: nosilec programa, oz. investicije, temeljne organizacije, ki združujejo sredstva, interna banka, strokovni službi IC in SOZD, ustrezne zunanje institucije in Invest servis kot organizacijski člen matrike. Osnovni matriki sledi praviloma več operativnih matrik za vsako investicijsko stopnjo posebej, z natančno opredelitvijo časa trajanja posamezne aktivnosti ter navedbo odgovorne pravne osebe, ali posameznika. Za start novega sistema bo potrebno izdelati ustrezno interno zakonodajo (zlasti urediti vprašanje odgovornosti) in podroben poslovnik dela.

Gre torej za organizacijsko »oročje«, s katerim učinkovito načrtujemo, prikazujemo in nadziramo uresničevanje same investicije.

Na koncu je treba še posebej poudariti, da se je tak način vodenja investicijskih projektov izkazal v naprednem svetu kot zelo učinkovit, stroškovno uspešen, predvsem pa jamči zanesljivejšo strokovno rešitve in s tem manj tveganj.

Sistem pri nas še ni dokončno oblikovan, zaenkrat obstaja šele predlog, o katerem bo treba razpravljati in šele potem bo dobil dokončno, konkretno obliko.

Marjan Kralj

● Ljubljanski Dnevnik piše o smelih načrtih DO Iskra-Kibernetika. Ob sprejemanju novih srednjeročnih načrtov so si namreč v Kibernetiki zastavili cilj, da naj bi do leta 2000 prodali na tuje kar dve tretjini proizvodnje. Naslednje leto naj bi njihov izvoz že dosegel vrednost 30 milijonov dolarjev. Ker računajo, da ga bodo vsako leto povečali za 12 odstotkov, naj bi v letu 1990, to je ob koncu srednjeročnega obdobja že znašal 47,2 milijona dolarjev. Izvoz na konvertibilni trg naj bi rasel z letno stopnjo 13 odstotkov in to do 24,8 milijona dolarjev v naslednjem letu na 40,4 milijona dolarjev 1990. List komentira, da je uresničitev takšnih načrtov vezana na investicije. Da bi načrte uresničili, bodo morali letno povečati proizvodnjo za 6,8 odstotka oziroma njeno vrednost s sedanjih 16,1 na 20,9 milijarde dinarjev v letu 1990.

● Delo v okvirku na zadnji strani piše o nastopu Iskre na simpoziju v Varšavi. Zanimanje za simpozij, na katerem je Iskra predstavila svoj program teleinformatike, je bilo izredno veliko; udeležilo se ga je blizu 200 uglednih strokovnjakov od ministrstva za ptt promet in ptt služb do proizvajalcev telefonije in končnih uporabnikov. Zamisel o predstavitvi Iskrine teleinformatike na Poljskem je nastala med uradnim obiskom poljskega voditelja Wojciecha Jaruzelskega v Jugoslaviji julija letos, ko je bil tudi v Iskrini delovni organizaciji Telematika. Strokovno srečanje je pokazalo, da je zanimanje za Iskrino telefonijo na Poljskem izredno veliko. Obstajajo možnosti sodelovanja med Iskro in varšavsko firmo TELKOM-ZWUT, za nakup Iskrinih telefonskih central pa je izrazilo več organizacij med njimi tudi poljska letalska družba LOT.

● Dopisnik beogradske Politike Slobodan Žikić se je s članom KPO SOZD ISKRA Milošem Kobetom pogovarjal o možnosti Iskre v vključitev projekta Eureka. Miloš Kobe je med drugim dejal, da so v ta projekt vključene tudi take evropske dežele, ki so na nekaterih področjih na nižji tehnološki ravni kot Iskra. Če lahko sodelujejo Španija, Portugalska, Turčija in Grčija, zakaj ne bi tudi mi? Iskra bi se enakopravno lahko vključila v razvoj najmanj treh od petih programov Eureka. Seveda s pogojem, da se Zvezni izvršni svet odloči za sodelovanje in da sedanji člani Eureka se sprejmejo. Vsekakor bi Iskri, pa tudi Jugoslaviji, sodelovanje v EUREKI izredno koristilo, saj bi bili tako vključeni v mednarodni pretok informacij na tem področju.

● Del pogovora iz Politike povzema tudi ljubljanski Dnevnik, ki poudarja, da se je Iskra torej sposobna vključiti v zahodnoevropski program. Potrebno je samo počakati na odločitev zveznega izvršnega sveta, ki naj bi na predlog slovenskega izvršnega sveta in na temelju razprave v koordinacijskem odboru ZIS za znanost in tehnologijo, kot tudi na temelju predlogov najpomembnejših delovnih organizacij in ustanov ugotovil, kakšne so sploh jugoslovanske možnosti za vključitev v ta evropski tehnološki in razvojni program. Dnevnik navaja tudi poročilo agencije AFP, ki pravi, da je zahodnonemški zunanji minister Genscher v Bonnu izjavil, da je povsem možno, da bi Jugoslavija sodelovala v tehnoloških raziskovalnih projektih v okviru programa Eureka.

● Revija Telex je kot osrednji intervju objavila pogovor z generalnim direktorjem Intertradea Bogdanom Anžurjem. Ko je govoril o računalništvu je dejal, da so v Intertradeu prepričani, da Jugoslavija področje računalništva seveda mora razvijati. Vendar so naše denarne možnosti premajhne, da bi lahko konkurirali svetovnim gigantom. V svetovno tržišče se po mnenju tov. Anžurja uspešno vključimo le s proizvodnjo določenih računalniških komponent. Saj glavni proizvajalci računalnikov v bistvu ne delajo drugega, kot da te komponente kupujejo od drugih in jih nato sestavljajo. Njihov koncept so preverili z Iskro Telematiko, ki bo za IBM izdelovala večplastna tiskana vezja. Sklenjena pogodba zagotavlja okoli 4 milijone mark letnega izvoza. Pri tem je IBM znanje zastopni odstopil. Iskra Telematika je s prvo fazo proizvodnje že krenila in testi so pokazali odlične rezultate.

● Na vprašanje zakaj z Iskro Delto Intertrade ne najde skupnega jezika, je Bogdan Anžur dejal, da ima ta delovna organizacija svoj koncept razvoja računalništva, ki se z njihovim ne ujema. Ker niso dosegli sporazuma, sedaj resno razmišljajo, da postavijo v sodelovanju z IMB lastno proizvodnjo manjših računalnikov.

● Večernje novice iz Beograda, sarajevske Večernje novice in splitska Slobodna Dalmacija pišejo, da se je v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Nišu pričela računalniška prodaja potniških kart za lokalni promet. Vozne karte izdajajo terminali, ki so jih proizvedli Iskra iz Ljubljane, Digitron iz Buj in El iz Niša. Druge faze predvidevajo tudi prodajo in rezervacije sedežev, spalnikov ter mednarodnih kart in rezervacij.

● Gospodarski vestnik prinaša informacijo o novem obratu za proizvodnjo lamel, ki ga je odprla idrijska Iskra. Vrednost naložbe, ki je izvozno usmerjena, znaša 530 milijonov dinarjev. Že prihodnje leto naj bi prodali na tuje za več kot 15 milijonov dolarjev izdelkov. Z naložbo v nov obrat so pridobili več skladiščnega prostora za pločevino, ki bo hkrati odpravilo ozkih gri v proizvodnji omogočilo hitrejšo izpolnjevanje naročil z domačega trga. Bo pa to nenazadnje tudi nov pospešek v sodelovanju z dansko firmo Danfoss, od katerega je Iskra za ta obrat začasno uvozila dva od petih avtomatskih strojev.

● Isti list je objavil tudi obširen prispevek o programskem prestrukturiranju v Iskri. Avtor Igor Žužek poudarja, da bo le-to uresničeno šele s prehodom od materialno intenzivnih izdelkov k zaključenim sistemom z velikim vložkom domačega znanja. Hitro zastarevanje izdelčne ponudbe je v Iskri — to priznavajo sami — poglavitni vir težav. S programskim prestrukturiranjem v naslednjem srednjeročnem obdobju so zato predvideli prehod na tehnološko področje, tržne zanimivejše izdelke. Le tako bo možno uresničiti načrt, po katerem naj bi Iskra v letih od 1986 do 1990 letno izvozila za 2 odstotka več, kot bo znašala njena proizvodnja. Povečali bodo tudi vlaganja v razvojnoraziskovalno dejavnost in sicer od 5% celotnega prihodka letos na 6,5% v letu 1990. Veliko vprašanje pa je, od kod si bo Iskra zagotovila kadre, saj jih fakultete dajo mnogo premalo.

Iz tujega strokovnega tiska

Kalcij proti raku

Veliko kalcija v hrani verjetno preprečuje nastanek raka v debelem črevesju. O tem sklepajo znanstveniki nekega newyorškega inštituta, ki so se lotili raziskav z desetimi osebami. Med njimi je bilo sedem moških in tri ženske s povprečno starostjo 56 let. Vsi so bili iz družin, obremenjenih s to rakasto boleznijo. Preiskave črevesne sluznice pri vseh poskusnih osebah so pokazale napredujočo rast celic, kar je verjetno predstopnja k nastanku raka. Med večmesečnimi preiskavami so dobile poskusne osebe pri nespremenjeni prehrani še dodatnih 1,25 g kalcija dnevno v obliki tablet. Biopsije črevesne sluznice so nato pokazale normalizacijo celične rasti.

Bioplin na Kitajskem

V štirih letih so zgradili na Kitajskem več kot 4 milijarde družinskih bioplinskih enot. Te naprave pretvarjajo živalske in rastlinske odpadke v plin, ki vsebuje do 50% metana. Plin uporabljajo pri kuhi in

razsvetljava, za pogon strojev z notranjim izgorevanjem in celo za proizvodnjo elektrike.

Na splošno cenijo strokovnjaki, da je v organskih odpadkih pri kmetijski proizvodnji shranjene toliko energije, da bi ustrezala dvema milijardama ton premoga, kar je skoraj 25% celotne svetovne porabe energije. Nadaljnjih 25% je shranjenih v snoveh, ki ostajajo na poljih in v živalskem gnoju.

Z uporabo te doslej izredno malo izkoriščene energije bi pri nas lahko prihranili ogromne količine električne energije, hkrati pa bi rešili problem deponiranja rastlinskih in živalskih odpadkov.

Gen regulira splav

Gen v kromosonih, ki ga ima približno 10% belega prebivalstva, lahko povzroči splav, ali predčasni porod. Pri zakoncih, ki imajo C3 nosilec dednosti — tako poročajo ameriški znanstveniki v strokovnem časopisu New England Journal of Medicine — je riziko glede splava v prvi tretjini nosečnosti za tisočkrat večji. Medicini so analizirali kromosone od skupno 1.100 zakoncev in njihovih otrok. Gre

samo za belo prebivalstvo, ker imajo črnici C3 gen le izjemno. Domnevajo pa, da C3 povzroča tudi dednostno bolezen spina bifida (prirojena odprta hrbtnica) pri novorojenčkih. Na kakšen način poteka ta genetski mehanizem, sedaj še ne vedo.

Klimatske naprave

Pritožbe delavcev, ki delajo v prostorih s klimatskimi napravami, so pogostne, vendar jih strokovnjaki po navadi zavračajo in ocenjujejo, da so psihične narave. Delavci pogosto tožijo o utrujenosti, glavobolu, težavah z dihanjem, kar strokovnjaki imenujejo »building illness syndrome«. Vse te neprijetne občutke je raziskal münchenški strokovnjak za klimatske naprave Peter Kröling in jih zapisal v posebni knjigi. V njej so tudi navodila, kako je treba ravnati v posameznih primerih. Gradbeni fiziki so našli ducat faktorjev, ki vodijo k omenjenemu sindromu. Neprijetne vonjave npr. vodijo do mehanskih filtrov, toda tudi do vlažilcev, kjer je idealno naselje za plesni in alge. Pogostno zračenje v klimatsko krmiljenem prostoru vrtniči prah, kar povzroča pogoste alergije. Preprih

v klimatiziranih prostorih je lahko tudi povzročitelj prehladov in draži sluznice. Avtor te specializirane knjige meni za mnoge naprave, da so pomanjkljivo dimenzionirane in nepravilno naravnane. Za vse težave predlaga avtor Kröling različne nasvete, med njimi pa najmanj eno okno, ki ga lahko po potrebi odpiramo.

Zdravljenje zlomljenih kosti

Nova medicinska metoda izkorišča električne tokove za zdravljenje težkih kostnih zlomov. To novo terapijo je medicina najprej preizkusila na dirkalnih konjih z bolečimi poškodbami. Že po nekaj tednih po posegu so lahko nastopali na dirkah. Za zdravljenje ljudi je postopek sicer daljši, vendar ga je moč opraviti kar doma.

Novo odkrita električna metoda oddaja magnetske valove manjše moči v obliki utripov, naravnost na poškodbe. Aparat z imenom »Bio-Osteogen« je izdelala tovarna Elektro-Biology Inc. of Fairfield v New Jersey.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željenzov

Naš sobesednik
ing. Milan Železnik

Obdobji 1956–1960 in 1961–1972

3. Obdobje 1956 — 1960

Utrjuje se prepričanje, da mora razvijalec zvesto prisluhniti pripombam trga, da je potrebno resno preveriti kakovost izdelka predno gre v tehnološko obdelavo ne glede na to, da se morda mudi, na kar mora pač računati. V tem obdobju se vse bolj uveljavlja Oddelek za meritve, ki poleg posebnih meritev za razvojni oddelek in proizvodno prevzema še izdelavo najrazličnejših merilnih pripomočkov in aparatov za meritve v redni proizvodnji. Določila o poteku dela v Razvojnem oddelku so že jasna. Od prodajnih organov se redno zahtevajo podatki o željah in zahtevah kupcev, tudi kompleksnejši podatki o tržnih možnostih že nastajajo. Izdelki se uveljavljajo že redno v izvozu predvsem v vzhodne dežele — števci, telefonske centrale in aparati, projektorji, merilna tehnika, stikala, usmerniki. Zahteve po kakovosti, variantah izvedbe, obliki, uporabi vgrajenega materiala so odmerjene po konkurenčnih možnostih zahodnega ponudnika. Lahko bi rekli, da se je praksa v pogledu zagotavljanja kakovosti, konec tega obdobja najbolj približala situaciji, kakor ja danes razumemo pod imenom integralno obvladovanje kakovosti, čeprav to ni bilo regulirano z enotnim in jasnim organizacijskim predpisom.

V tem obdobju pritegnejo vso pozornost snovalcev nove kvalitete, ki se pojavljajo v tehničnem svetu. Obenem pa vnmirjajo ustaljene proizvajalce. To je elektronika, ki kani v prihodnje prevzeti vse funkcije elektromehaniki predvsem v telekomunikacijah. Obljubljajo se elektronske telefonske centrale, računski stroji, stikalni

elementi, instrumenti, celo avtoelektrika, vse naj bi bilo opremljeno z elektronskimi deli, polprevodni-

ki, najvažnejši komandni in regulacijski sestavi »bodo elektronski«.

Že kar v začetku tega obdobja se je Iskra odločila načeti to področje. Inženirja Fink in Mihev sta dobila in prevzela nalogo razviti trideset številčno telefonsko centralo z elektronskimi elementi in brez mehanskih kot so n.pr. releji. Skromni podatki in še skromnejše možnosti niso dale želenega rezultata, čeprav je bilo mnogo narejenega. Nekaj zelo pozitivnega pa je iz tega prišlo: spoznanje, da je za take naloge treba strniti vrste strokovnega kadra.

Ideja združitve vseh tovarn — interesentov za proizvodnjo naprav, ki so že in, ki še bodo postale elektronske naprave je zorela. Na dan je prišla l. 1958. Pri tem ji je bistveno pomagal tedanji gen. dir. Iskre tov. Hrast. Združitve podjetij Iskra, IEV, Telekomunikacije in TELA, pozneje se je pridružil še NIKO, naj bi prinesla naslednje koristi: Iskri neposredno povezavo z elektroni in proizvodnjo elektronskih elementov, ostalim pa izkušnje Iskre pri uspešnem dvigu proizvodnje in kakovosti, vsem skupaj pa usklajen perspektivni program, ki naj temelji na vzajemnem razvoju specializiranih asortimentov, ki se bodo realizirali na povečanih proizvodnih kapacitetah, ter služili za medsebojno izmenjavo in za ostale potrebe v državi.

Obdobje 1961 — 1972

V Združeno podjetje Iskra je vsak od članov prinesel svojo organizacijo, navade in tudi svojo kakovost. Kot ob vsakem združevanju podjetij, se je tudi ob tej združitvi pojavilo neko krizno obdobje, polno organizacijskih problemov, neenakih pogledov, konfliktov, kompromisov in novih rešitev. Med temi sta bili tudi združitve vse tržne dejavnosti v PSO (Prodajno servisna organizacija, malo kasneje Iskra Commerce — IC) in združitve vse razvojne dejavnosti v Zavod za avtomatizacijo (ZZA), obe kot novi samostojni organizaciji skupnega pomena, s statusom delovnih organizacij. Ker sta ti dve organizaciji v tedanji novi organiziranosti Iskre vsaka po svoje vplivali na organizacijski razvoj dejavnosti za napredek kakovosti in na sam napredek kakovosti v združenem podjetju, bom skušal prikazati njuno delovanje, vsako posebej in rezultate tega, vse z vidika napredka kakovosti.

PSO

PSO, oz. IC je bila v razmerju do proizvodnih organizacij kupec izdelkov in je plačevala izdelke tovarnam iz svojih obratnih sredstev. Kot kupec je hotela biti realno informirana o kakovosti kupljene robe, hkrati pa imeti možnost da odkloni prevzem, če ne ustreza zahtevam. Težnja je razumljiva posebno, če upoštevamo dejstvo, da je bila raven kakovosti v tovarnah različna, kar je bil tudi eden izmed razlogov združevanja, namreč, da se skupno izkoristijo dobre izkušnje pri doseganju kakovosti, ki naj se dvigne na višjo raven, na evropsko raven.

Da bi PSO uspešno opravljala tehnični prevzem izdelane robe, bi morala organizirati svojo tehnično kontrolo, torej ponoviti delo, ki so ga že pred tem opravile končne kontrole v tovarnah. Za tak posel pa je potrebno zaposliti nove delavce, kar predstavlja dodatne stroške, poleg tega takih delavcev ni na pretek. Našla se je rešitev. PSO je prevzela delavce v končnih kontrolah tovarn ter dolžnosti, da opravi to kontrolo kot končno kontrolo za tovarno in hkrati kot prevzemno kontrolo zase. Dolžnost vodje kontrole službe v PSO je prevzel ing. Franc Vreček, njegov pomočnik Tone Dovjak pa operativno vodstvo prevzemnih kontrolorjev.

Enotno vodstvo prevzemne kontrole je vsekakor organizacijska oblika, ki omogoča postopno poenotenje prevzemnih pogojev, enotno poostreževanje kriterijev in s tem dvig ravni kakovosti. Škoda le, da je bil v našem primeru ta vpliv omejen samo na izdelavno kakovost, nikakor pa ni mogel seči prek meja proizvodnje zaradi organizacijske zapreke, ki si jo je Iskra postavila po nepotrebnem sama. Vemo namreč, da je potrebno na dvig kakovosti vplivati od začetka do konca procesa izdelka, če hočemo doseči uspeh akcije.

Ne glede na to je ta ureditev opravila mnogo koristnega dela: stroške prevzemne kontrole je obdržala na prejšnji ravni, laže je ločevala dobro od slabega, kot bi to lahko, če bi bila podrejena tovarni, s svojo odločitvijo je lahko delovala posredno prek kontrole v proizvodnji na kakovost dela na izdelavnih operacijah, združevala je kontrolorje končnih kontrol raznih proizvodnih enot ter tako posredno vplivala na prenos izkušenj in idej prek tovarniških plotov, s tem pa izvajala proces postopnega poenotenja.

Leta 1965 je prišlo do spremembe v ureditvi končne kontrole. Vzroki za to so bili globlji kot se ponavadi misli, kot vzrok se navaja navidezen, ali resničen (kar niti ni važno) povod, ki je neposredno privedel do spremembe. Sodeč po pritožbah, ki so občasno prihajale s strani proizvodnih organizacij glede postopka prevzemne kontrole, je ta imela le nekoliko preveč proste roke. Pritožbe so bile dosledne v trditvi, da prevzemna kontrola oblikuje pogoje prevzema glede na svoje potrebe, oz. povpraševanje trga: če ima polna skladišča najde dlako v jajcu, da izdelek zavrne, če ga pa potrebuje, sprejme vse, kar ponudimo. Pritožbe so se nabirale in konec l. 1964 je pokojni generalni direktor Dušan Horjak naročil naj si v proizvodnem sektorju nekaj izmislimo in predlagamo.

Pri tedaj še nedorečeni in precej medli organiziranosti ZP se je mešalo dvoje nasprotnih načel organizacije. Prvotna oblika ZP (1961) je ohranjala samostojnost združenih organizacij. Vodstvo podjetja je predstavljal koordinacijski center brez definiranih kompetenc. Po dveh letih se je zdelo, da taka ureditev ne bo prinesla pričakovanih rezultatov in, da je potrebna trdnjša oblika centralnega vodenja. V l. 1963 je ZP preurejeno precej drastično v enotno podjetje s skupnim

obračunom in skupnim upravnim vodstvom. Dušan Horjak, ki je prevzel vodstvo podjetja, je moral po dveh letih dela ugotoviti, da je podjetje pred razpadom, če se znova ne uvede demokratičnejša ureditev (grozili so IEZE, Kranj, N. Gorica, Kondenzatorji). Zaradi občutka, da so oropani samostojnosti je postala vsaka centralna ureditev tarča tovarnam pa tudi kontrola v PSO. V l. 1965 je prišlo do vnovičnega formiranja ZP z velikim številom samostojnih DO, ki so imele vsaka svoj obračun in svoja obratna sredstva. IC ni bila več kupec izdelkov temveč prodajalec za račun delovnih organizacij.

S to ureditvijo je bila odstranjena kritična točka, z njo pa tudi pozitivni vpliv skupnega vodstva enega dela kontrolne operative. Z namenom, da bi enotno za vse ZP zajeli vso dejavnost za dvig kakovosti smo predlagali ustanovitev službe za kakovost s sedežem v proizvodnem sektorju ZP. Upali smo, da bo služba za kakovost oblikovana na ravni podjetja vsaj do neke mere vplivala na vprašanja kakovosti v ZZA. Te dolžnosti je prevzel ing. Černčec.

Proces decentralizacije pa se tu še ni ustavil. Služba za kakovost v Proizvodnem sektorju je lahko delovala le kratek čas, ker je bil še istega leta sektor ukinjen, kot nepotreben glede na novo samostojnost DO. Strokovni sodelavci v sektorju so se razšli in prevzeli druge delovne dolžnosti: ing. Fon in Železnik sta odšla v TEN, ing. Sila v ZSS, ing. Klavs in Vidmar pa v organizacijsko-planski sektor ZP. Inž. Černčec je obvisel sam in je še nekaj časa deloval na problematiki kakovosti. V tem času je angažiral Zavod za produktivnost dela za sodelovanje na tej problematiki

To se je izkazalo tedaj za zelo koristno, oblikovali so se razni predpisi za delo kontrole (v nekaterih tovarnah celo prvi) kot: predpis z prevzem materiala, predpis za delo statistične kontrole, analize rezultatov organizacijski predpisi za delo kontrole v proizvodnji itd. Skratka videlo se je, kako različen je položaj glede zagotavljanja kakovosti po raznih tovarnah in kako je ta skrb ponekod zapuščena. Kot sodelavec Zavoda za produktivnost dela je tedaj na teh vprašanjih deloval ing. Kozina, imel je opravka s to problematiko v Železnikih, Lipnici, Kontaktorjih, na Pržanu, v Aparatih, Elementih in verjetno še kje.

V nadaljnjem je skrb za napredek kakovosti obvisela na DO; kakovost je kar nekaj let bila odvisna od konkretnih delovnih pogojev, predvsem pa od subjektivnih dejavnikov. Skrb za enoten napredek na ravni ZP je tedaj odpadla, prav tako pregled nad gibanji. Mnenje generalnega direktorja Logarja je bilo, da je kontrola kakovosti izdelkov pač domena vsake tovarne in, da naj bo tudi napredek kakovosti, enako kot gospodarski učinek, odvisen od delovanja tovarne, saj sta oba v neposredni povezavi. Za ta namen ne potrebujemo še posebne službe. Podatkov, kako so delovale službe za kakovost v posameznih tovarnah nimamo zbranih, zato o tem ne morem govoriti.

6. tradicionalni literarni večer

Ob obletnici rojstva pesnika Franceta Prešerna

Literarna skupina kranjske Iskre je v počastitev obletnice rojstva pesnika Franceta Prešerna 4. decembra 1985 v Delavskem domu v Kranju priredila uspel literarni večer.

Člani skupine so številnemu občinstvu predstavili svoja novejša literarna dela. Letos se je

Literarni večer ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna (foto: A. Boc)

predstavilo 13 avtorjev, saj so k sodelovanju povabili še ostale Iskraše in dva literata iz DO LIP Bled. Njihova dela so brali recitatorji Vesna Car, Anka Demšar, Janko Hvasti, Francka Kavčič, Angelca Mohar, Bojan Pretnar in Jože Sodnik. Za ustrezno vzdušje pa je skrbel Rado Kokalj, ki jih je spremljal na citrah.

Gostja večera je bila tokrat slovenska pesnica Neža Maurer, ki je doživeto pripovedovala o svojem delu in življenju.

Vsak udeleženec večera je prejel kot spominsko darilce majhno brošuro z objavljenimi deli, ki so bila prebrana na literarnem večeru.

A. Boc

Ohranjamo tradicije NOB

V Kranju 3. zbor Skupnosti borcev Gorenjskega odreda

Kranj — V soboto, 7. decembra, je bil v domu JLA v Kranju 3. zbor skupnosti borcev Gorenjskega odreda, katerega so se udeležili številni predstavniki republiških in občinskih družbeno-političnih organizacij, predstavniki JLA in TO

in več kot 400 preživelih borcev Gorenjskega odreda. V kratkem kulturnem programu so sodelovali učenci OŠ Franc Marn iz Vodice nad Ljubljano.

Slavnostni govornik na zboru borcev Gorenjskega odreda je bil Vinko Hafner, predsednik skupščine SR Slovenije, ki je orisal sedanji gospodarski in politični položaj pri nas. Spregovoril je tudi o mednacionalnih odnosih ter dejal, da zdaj mineva 40 let od naše osvoboditve, pri tem pa ne smemo razvrednotiti tistega, kar smo v 40-letih zgradili, kar pa nekateri sovražniki socialistične družbe delajo. Zelo bogato poročilo o delu odbora Skupnosti borcev Gorenjskega odreda je podal njen predsednik Ljubo Kržišnik. Število borcev iz leta 1981, ko je bil drugi zbor pa do danes, se je zmanjšalo za 139 borcev in jih Gorenjski odred zdaj šteje 922. Prisotni so izvolili tudi nov upravni in nadzorni odbor. Za predsednika je bil znova izvoljen Ljubo Kržišnik.

Ob koncu so sprejeli bogat program dela, kjer še posebej velja omeniti prenašanje borbenih tradicij NOB po šolah, organiziranje stalnih rastav, zbiranje gradiva za kroniko, sodelovanje z JLA, TO, šolami in športnim društvom, ki nosi ime te slavne partizanske enote — Gorenjskega odreda.

Nato je sledilo tovariško srečanje. Prvič pa so podelili častni naziv »Častni član skupnosti borcev Gorenjskega odreda«. Prvi častni člani so postali Maks Krmelj-Matija, Stane Kersnik-Jelovčan, Vinko Hafner, Stane Bizjak, dr. Edvard Bohor in Tone Peternelj-Igor.

Janez Kuhar

V pržanski Tovarni TV sprejemnikov so v petek, 13. decembra, pripravili tradicionalni letni sprejem za upokoјence. Udeležilo se ga je več kot sto Iskrašev, ki so najlepša leta svojega življenja namenili za lepši jutri svojega, Iskrinega kolektiva, ki so v tej tovarni preživeli marsikatero lepo pa tudi težko uro. Srečanje je bilo

nadvse prisrčno, saj so upokoјenci med sprehodom skozi tovarniške prostore srečali marsikatero nekdanjega sodelavca in obudili spomine na pretekle dni. Kolektiv je poskrbel tudi za obdaritev slehernega gosta, prav vsi pa so si obljubili, da se prihodnje leto spet snidejo. (SF)

Labore, 24. 11. 1985.

9. šahovski festival

Tudi letos smo šahisti kranjskih delovnih organizacij KIBERNETIKA, ELEKTRIČNA ORODJA in TELEMATIKA organizirali šahovsko srečanje. Tradicionalni šahovski festival je bil že deveti po vrsti ter je mednarodnega značaja; nastopajo pa tudi šahisti iz drugih republik in pokrajin. Turnir prirejamo v počastitev praznika dneva republike 29. novembra.

Nastopilo je 44 moških in ženskih ekip, ki so bile razvrščene v šest kvartilnih skupin. Najboljše ekipe iz vsake skupine so prejele pokale in nagrade.

Tehnični rezultati:

I. skupina

1. MURKA LESCE 19,5 točke, 2. STOL KAMNIK 18 točk; 3. JESENICE I 17,5 točke; 4. ISKRA I. 16,5 točke; 5. MLADI UPI 14,5 točke; 6. ŠD KRANJ 14 točk; 7. TOMO ZUPAN — KRANJ 8 točk; 8. SAVA KRANJ 4 točke.

II. skupina

1. ISKRA AVTOMATIKA 21,5 točke; 2. DOM JLA — SLOGA LJUBLJANA 20,5 točke; 3. DOMŽALE 16,5 točke; 4. MURKA — MLADINCI 13,5 točke; 5. JESENICE II. 12,5 točke; 6. METALKA — LJUBLJANA 10,5 točke; 7. TOMO ZUPAN — KRANJ — MLADINCI 9,5 točke; 8. DOMŽALE MLADINCI 7,5 točke.

III. skupina

1. ŠD ŠKOFJA LOKA 21 točk; 2. ISKRA ZMAJ 20,5 točke; 3. ISKRA KRANJ 20 točk; 4. ISKRA ŽUŽEMBERK 12,5 točke; 5. VIRTUS KAMNIK 12 točk; 6. FEISTRITZ AVSTRIJA 8,5 točke; 7. LIP BLEDE 9 točk; 8. ISKRA — TELA 7,5 točke.

IV. skupina

1. ELAN BEGUNJE 18 točk; 2. LTH — ŠKOFJA LOKA 18 točk; 3. GUMAR — KRANJ 16,5 točke; 4. VZDRŽEVANJE ISKRA KRANJ 16 točk; 5. ZTS — ISKRA KRANJ 14,5 točk; 6. ŠTEVCI I. ISKRA KRANJ 13,5 točk; 7. ISKRA AVTOMATIKA II. 8,5 točke; 8. TELEMATIKA ISKRA KRANJ 7 točk.

V. skupina

1. GIP GRADIS 24 točk; 2. ISKRA — ABC KRANJ 16,5 točke; 3. ŽIVILA — NAKLO 14,5 točke; 4. COLOR MEDVODE 13,5 točke; 5. ELEKTRIČNA ORODJA ISKRA KRANJ 13 točk; 6. BITNJE 11,5 točke; 7. ŠTEVCI II. ISKRA KRANJ 11 točk; 8. RTC ISKRA KRANJ 8 točk.

VI. skupina — ženske

1. INTER — FEISTRITZ 5 točk; 2. JESENICE 5 točk; 3. DOMŽALE 2 točki; 4. MKD ISKRA KRANJ 0 točk.

Za uspešno izvedbo 9. šahovskega festivala ISKRA 85 se moramo zahvaliti poslovnemu odboru DO KIBERNETIKA — pokrovitelju festivala, ki nas je tudi denarno podprl. Vse priznanje pa velja tudi članom organizacijskega odbora ter šahovskim delavcem — sodnikom članom ŠD Iskra z Bogdanom Brezigarjem na čelu.

Vinko Zorman

Napaka in neuspeh sta spodbuda ne zavora

Pred nekaj leti je eden od mlajših vodstvenih delavcev v veliki in močni IBM napravil več milijonov dolarjev, ker se je spustil v tvegan posel. Ustanovitelj IBM Thomas Watson ga je poklical k sebi v pisarno. Mladi mož je seveda takoj ponudil svoj odstop, prekaljeni poslovnež pa mu je odgovoril: »Saj ne mislite resno. Pravkar smo izgubili nekaj milijonov za vaše šolanje.« Watson je pač imel v mislih staro reklo: Na napakah se učimo.

Odnos do lastnih napak dela prave voditelje. Tako misel sta v knjigi, ki je izšla lani, oblikovala in podprla z zgledi W. Bennis

in B. Nanus. Anketirala sta 90 vodstvenih in uspešnih ljudi, od politikov, direktorjev do profesorjev, po zglede pa sta šla tudi v zgodovino.

Za navadne ljudi je napaka konec, za voditelje pa je storjena napaka zgolj spodbuda za novo delo, gonilna vzmet in podduk. Pravi voditelj sploh ne razmišlja o napakah in neuspehu, v misel ju vzame le kot podduk, nikakor pa ga neuspeh ali napaka ne potre in mu ne vzame volje za nova dejanja.

Harry Truman je nekoč izrekel tole misel: Kadarkoli naredim neumnost, grem in naredim še eno.«

Iskra

Iskra — Industrija kondenzatorjev, n.sol.o.,
TOZD — Tovarna mehanskih delov in naprav, n.sol.o.,
68333 Semič, Vrtača 1

Proste

proizvodne zmogljivosti

Nudimo storitve na proizvodni opremi za obdelavo pločevine (štancanje, krivljenje, varjenje) plastičnih mas (stikalnice 125 g) ter izoliranih žic (razrez, snemanje izolacije, pocinjevanje).

Nadaljne informacije lahko dobite po telefonu (068) 56230, int.: 230 ali 282.

DOLENJSKI LIST

Iskra rešuje atlete

Iskra Tenel prevzela pokroviteljstvo nad Atletskim klubom Novo mesto

NOVO MESTO — Delavci Iskrinega tozda Energetske elektronike na Cikavi so potem, ko so sredi decembra sprejeli pokroviteljstvo nad novomeško elektro šolo, 27. decembra podpisali tudi pogodbo o pokroviteljstvu nad Atletskim klubom Novo mesto.

»Včasih je upanje močnejše od zadoščenja izpolnjenih želja. Le tako si je moč razlagati, da novomeška atletika v razmerah, v katerih dela, ne živi, ampak celo cvete,« so uvodoma v predstavitveni Bilten o delu in uspehih novomeških atletov zapisali delavci AK Novo mesto. Res je, atleti v Novem mestu že desetletje delajo z nerazložljivo trmo, osvajajo naslove državnih prvakov in prinašajo medalje mednarodnih prvenstev in tekmovanj. Mnogi se sprašujejo, od kod dobri rezultati, ko pa tako rekoč ni osnovnih pogojev za dobro vadbo. Že desetletje odgovorni obljublajo, da bo Stadion bratstva in enotnosti postal sodoben športni objekt, ki bo služil ne le atletom, temveč tudi rekreativcem. Žal je vsa ta leta ostalo le pri obljubah. Tehnika, tehnologija in metodika atletskega

dela pa se razvijajo tako bliskovito, da bo slaba materialna osnova slej ko prej načela tudi novomeško kraljico športov.

Tik pred zaključkom leta je prvi veliki korak za boljše čase novomeške atletike že storjen. Iskra Tenel se je s prevzemom pokroviteljstva prva odločila resneje pomagati in prispevati k vrhunskim rezultatom obetajočim atletom AK Novo mesto. Kakšno in kako široko bo to sodelovanje, se bodo podpisniki sproti dogovarjali. Mnogim veliko povedo že zaključne besede direktorja Iskre Božidarja Zajca: »Če bodo delavci Iskre še naprej dosegali tako dobre poslovne rezultate, tudi atletom ne bo žal, da imajo takšnega pokrovitelja. Njihovi dobri rezultati na atletskih stezah bodo odslej ponos tudi Iskrinih delavcev.«

J. P.

ATLETOM SE OBETAJO BOLJŠI ČASI — Slovesnega podpisa listine pokroviteljstva so se udeležili predstavniki Iskre Tenel, Atletskega kluba in DPO Novo mesto. V imenu atletov se je zahvalil Igor Primc, listino pokroviteljstva pa sta podpisala direktor Iskre Božidar Zajc in predsednik AK Novo mesto Miloš Šuštar (na sliki). (Foto: J. Pavlin)

11. množični smučarski tek v Dupljah

PO POTEH KOKRŠKEGA ODREDA

DUPLJE '86

V nedeljo, 19. januarja 1986, bodo v Dupljah organizirali 11. množični smučarski tek Po poteh Kokrškega odreda. Prireditev se bo začela ob 9.30.

Moški:
do 30 let
od 30 — 45 let
nad 45 let

Ženske:
do 35 let
nad 35 let

Pionirski tek je namenjen učencem in učencem osnovnih šol, rojenim leta 1971 in mlajšim. Na trinskem teku lahko sodelujejo tekači obeh spolov brez starostne omejitve. Prepovedana je uporaba koraka »Sütönen«. **Organizacijski komite bo sprejemal prijave do vključno 15. 1. 1986.** Štartnina za odrasle prijavljene do 15. 1. 1986 znaša 400 dinarjev, za pionirje ni štartnine, za udeležence, ki se bodo prijavi pozneje pa 500 din, oz. 100 dinarjev za pionirje. Štartnino je treba vplačati ob prijavi s poštno nakaznico na naslov: TVD Partizan, Duplje, 64203 Duplje. **Upoštevajte rok za prijave, ker bodo podatki obdelani z računalnikom Iskre Delta.**

Udeleženci teka bodo prejeli bilten, spominsko značko in te-

kaško čepico. Rezultate bodo prejeli po pošti.

V dosedanjih 10 smučarskih tekih Po poteh Kokrškega odreda je sodelovalo 15.000 tekmovalcev. Prireditev je vse bolj priljubljena, ker šport postaja množičen pojav v življenju delovnih ljudi in občanov. Pristno in zdravo tekmovalno vzdušje pa napravi teke še mi-kavnejše. Vsekakor je cilj organizacijskega komiteja, da bi čim več tekačev brez poškodb in večjih težav premagalo prijavljeno panogo.

V pripravih in pri izvedbi tekmovanja sodeluje in prostovoljno pomaga veliko občanov Dupelj in okoliških krajevnih skupnosti. Številne OZD in skupnosti finančno podpirajo tek Po poteh Kokrškega odreda.

A. Boc

Zmaga šahistov Iskre

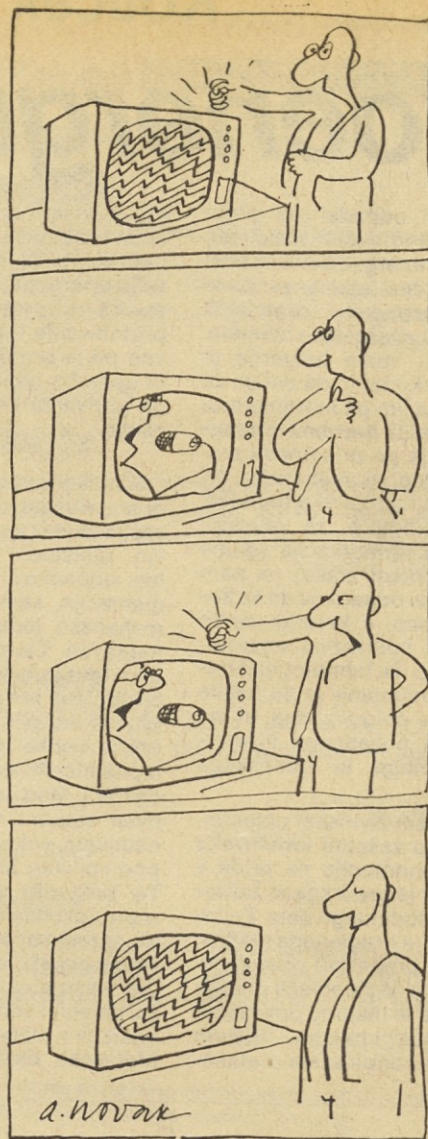
Na tradicionalnem že 11. srečanju šahistov JLA in Iskre so bili znova boljši Iskraši. Končni rezultat je bil 32,5:17,5 v našo korist. Zelo zanimivi, kot vedno, so bili boji na prvih desetih deskah. Najprej je zmagal Drago Čopič s svojo priljubljeno »orangutan« varianto. Premagal je Dragutina Ilića. Sorazmerno hitri zmagi sta dosegla tudi Leopold Galle in Slavko Krivec v dvoboju z Mirkom Šlibarjem in Josipom Soldo. Največ zanimanja je seveda pritegnil dvoboj med mednarodnim mojstrom Iztokom Jelenom in mladim mojstrom FIDE Štefanom Ciganom. V srednji igri je Ciganu uspelo pridobiti kmeta prednosti, vendar mu po dvehurni igri ni uspelo zmagati. Zadovoljiti se je moral z neodločenim rezultatom. Med šahisti Iskre smo zasledili tudi veterana šaha mojstra Jožeta Šiško. V dvoboju z Brunom Jakličem je samo remiziral. Neodločeno so se končale partije med Venčeslavom Kostadinovičem in Stanko Nikolićem, Jožetom Miklavcem in Rankom Džurjicem. Šahisti Iskre Dušan Olaj, Srečko Kolar in Mirko Troha pa so bili boljši od šahistov Gojka Musića, Janeza Sekolovnika in Marka Tominca. Tako je bil končni izid na prvih desetih deskah, kot lani, seve-

da z drugimi udeleženci, 8:2 za Iskro. Posamični rezultati na ostalih štirideseti deskah so bili naslednji:

Rezultati:

11. Cvetkov Angel : Bras Milan	0:1	30. Vukelič Dušan : Lesar Ivan	1:0
12. Kovšek Milan : Marinšek Tomaž	0:1	31. Laban Svetislav : Ljubišič Drago	1:0
13. Micić Rade : Troha Boris	0:1	32. Vujasinović Nenad : Pergar Drago	0:1
14. Krstić Zoran : Bijelić Milan	0:1	33. Ilin Branko : Zupancić Zdravko	0:1
15. Ilc Boris : Pergovnik Rudi	0:1	34. Katić Arsen : Gumilar Štefan	0:1
16. Šutanac Milan : Brezigar Bogdan	0:1	35. Perković Rajko : Fon Slavko	1:0
17. Albaneže Nadan : Laković Milan	1:0	36. Pirnat Rajko : Preskar Stane	0:1
18. Sidorovski Spasoje : Petrič Zdravko	1:0	37. Kos Miroslav : Gorjup Alojz	0:1
19. Kovač Sandor : Špende Jože	1/2:1/2	38. Guđulić Tomislav : Jereb Pavel	0:1
20. Petrušić Novo : Kodrič Martin	1:0	39. Štefančić Vinko : Svetić Rafi	0:1
21. Tica Mile : Zaplotnik Hugon	0:1	40. Stojanović Momir : Černe dr. Marjan	1:0
22. Moračanin Milovan : Šoukal Vito	0:1	41. Stoilovski Mile : Žigić Rej	0:1
23. Mandić Rade : Jerina Anton	0:1	42. Đukić Rade : Velkavrh Bernard	1/2:1/2
24. Đorđević Zoran : Černe Dane	0:1	43. Arsenović Marko : Milosavljević Radko	1:0
25. Sretenović Savo : Čopić Branko	0:1	44. Sudarski Vladeta : Tomić Milorad	1/2:1/2
26. Rinčić Božidar : Jere Vladislav	1:0	45. Strunjaš Mirko : Kamrić Himzo	1/2:1/2
27. Đukić Zoran : Cimprić Jaka	1:0	46. Velić Nikola : Knežević Milorad	1/2:1/2
28. Satinov Pavle : Kodela Matjaž	1:0	47. Vukelić Josip : Hribernik Janko	1:0
29. Mitić Bogdan : Vojščak Ludvik	0:1	48. Pečanac Duško : Fajon Viktor	0:1
		49. Glaser Stane : Dolenc Vojko	1:0
		50. Misić dr. Miodrag : Butala Marjan	0:1

Bogdan Brezigar

				ISKRA	DALM. MOŠKO IME	KRUTI RIMSKI CESAR	MENIČNO JAMSTVO	POKLIC ŽIVILSKE STROKE	REPUBLIKA V SZ	ŽIVLJE-NJSKI NIVO	ZMIKAVT
VERZNA STOPICA											
ZENSKA PRI POROKI											
MEDDRŽ. POGODBA ITAL. SLIKAR											
SESTAVIL: RUDI MURN	LESKE-TANJE	OSTRI DEL CEPINA	POTOMEČ SPANCEV V J. AM. PERZIJA					OSEBNI ZAJMEK ANTON KOLAR			PREBIVALKA EVROP. DRŽAVE
NAJDALJŠA REKA V FRANCIJI				ISKRA	KLICA	KORDI-LJERE TALISOVA ORANŽADA					
TV ZASLON				VRSTA FIZOLA NIKOLA TESLA							
VRSTA HROŠČA								OTOK V JADRANU			
DOMAČA ŽIVAL				POD				MESTO V BAČKI			

Šali

Operna pevka

- Možiček, zakaj vedno stopiš k oknu, kadar jaz vadiš petje?
- Zato pač, ženička, da me sosedje vidijo, da te ne tepem!...

Poklicna bolezen

- Zdravnik vpraša pacienta, kaj je po poklicu:
- »Vinski trgovec«, odvrne pacient.
 - »Se mi je zdelo, da so znajmenja boleznj povezana z vašim poklicem! Kažete na mreč prve znake vodenice!...

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željenzov, tehnični urednik: Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.